

S.Pirsultanlı gülüşündən ikinci kitab

Oxucular artıq görkəmli ədəbiyyatşünas alim, şair, publisist Sədnik Paşa Pirsultanlıni həm də yeni folklor qəhrəmanı kimi tanıyırlar. Bir az əvvəl I hissəsi çap olunmuş «Sədnik Paşa Pirsultanlıniin lətifələri» (2005) kitabında bu tanınmış gülüş qəhrəmanına aid edilən duzlu-məzəli söz-söhbətlərin yalnız bir hissəsi toplanmışdı. Kitabın II hissəsinə də S.Pirsultanlı gülüşündən yeni nümunələr daxil edilmişdir. Lakin bu kitabdakı yazıların heç də hamısı sırf gülüş xarakteri daşımır. Belə ki, yazıların bir çoxunda S.Pirsultanlıniin bu və ya digər məsələ barədə əsl el ağsaqqalına xas olan müdrik, ağıllı fikir və mülahizələri ifadə olunmuşdur.

S.Pirsultanlıniin lətifələri öz mayasını xalq gülüşündən aldığı kimi, onun ciddi mətləblər üzərində qurulan bəzi söyləmələri də xalq mühakiməsinə, xalq məntiq və aforizminə əsaslanır. Hər iki halda S.Pirsultanlı özünün mənəvi ucalığı, əqli kamilliyi ilə qədim gülüş qəhrəmanlarının layiqli varisi olduğunu bir daha təsdiq edir.

Bu kitabda bir gülüş qəhrəmanı kimi S.Pirsultanlıniin tamamilə yeni keyfiyyətləri üzə çıxır. Belə ki, kitabdakı nümunələri gözdən keçirdikcə o, gözümüzün qarşısında gah ayıq-sayıq, ən çətin və mürəkkəb vəziyyətlərdən baş çıxarmağı bacaran fəndgir və tədbirli bir insan (*«Bostan əhvalatı»*, *«Siçovul da bazar qiymətini bilir»*, *«Qoyunların qulağı birkalandı»*, *«Qoyun necə tapıldı»*, *«Su şərəbdən ağırdır»*, *«Yarımqıq yuristsən»*, *«Zəfəranlı plov»* və s.), gah öz məsləkini hər şeydən uca tutaraq heç kimin qarşısında əyilməyən mətin və Qoşqar vüqarlı bir qəhrəman (*«İki barmağımın arasına almışam»*, *«Nağıl danışanam»*, *«Həkim sərxoş, kabinet boş»*, *«İndi siz o gölün ortasındasınız»* və s.), gah da hansı sahədə işləməsindən asılı olmayaraq öz işinə can yandıran, çalışqan

və əməksevər bir vətəndaş kimi canlanır (*«Bir işin qupundan yapış», «Bu, mülayim adamdır», «Bizim evimiz kartof anbarı deyil» və s.*).

Kitabda toplanmış yazıların böyük bir hissəsi S.Pirsultanlının qəzetçilik fəaliyyəti ilə bağlıdır. S.Pirsultanlı uzun illər bu sahədə məsul vəzifələrdə çalışmış, öz mənalı həyatının bir neçə onilliyini milli mətbuatımızın inkişafına həsr etmişdir. Kitaba daxil edilmiş bu mövzulu yazılardan da görüldüyü kimi, S.Pirsultanlı mətbuatın cəmiyyət içərisindəki mövqeyini və nüfuzunu qorumaq üçün daim mübarizə aparmış, onu zərərli və yabançı təsirlərdən qorumağa çalışmışdır.

Qəzetçilik fəaliyyəti əslində S.Pirsultanlının müxtəlif insan xarakterlərinə dərinlən bələd olmasında, dünyagörüşünün formalaşmasında, həyat hadisələrindən düzgün baş çıxarmasında əvəzsiz rol oynamışdır.

S.Pirsultanlının jurnalistik peşəsi ilə bağlı yaranmış çoxsaylı lətifə və atmacalarda izlənilən əsas qayə bundan ibarətdir ki, qəzet işçisi ətrafında cərəyan edən, habelə gördüyü, müşahidə etdiyi, hətta eşitdiyi heç bir hadisəyə biganə qalmamalı, həqiqət və ədalətin ən qızğın müdafiəçisi olmalı, hər bir məsələyə münasibətdə obyektiv və prinsipial mövqe tutmalı, heç kimdən, heç nədən çəkinməməlidir.

Bizim müşahidələrimizə görə, qəzetçiliklə məşğul olduğu dövr S.Pirsultanlı gülüşünün birinci mərhələsi hesab edilə bilər və bu mərhələ onun gülüşünün inkişafında, yeni forma və məzmun çalarları ilə zənginləşməsində əhəmiyyətli rol oynamışdır.

S.Pirsultanlı gülüşünün ikinci mərhələsi onun təxminən 35 il əvvəl Gəncə Dövlət Universitetində pedaqoji fəaliyyətə qədəm qoyması ilə başlanır və günümüzə qədər davam edir. Əslində S.Pirsultanlı gülüşü bu mərhələdə mənə və mahiyyət etibarını ilə xeyli dərəcədə kamilləşmiş, yeni, orijinal və təsirli ifadə vasitələri ilə zənginləşmişdir. Diqqət yetirsək, görürük ki, ikinci mərhələdə yaranmış gülməcələrin

qəhrəmanları da bədii-estetik və sənət prinsipləri baxımından daha dolğun və daha inandırıcı təsir bağışlayırlar.

S.Pirsultanlı işlədiyi ali məktəbdə üzləşdiyi neqativ hallara qarşı təkə öz müəllim ləyaqəti və vicdanı ilə deyil, həm də kəskin gülüşü ilə mübarizə aparmışdır. O, gənc nəsle şifahi ədəbiyyatımızın nadir incilərindən olan lətifələri sevə-sevə tədris etməklə yanaşı, həm də özünün güclü, təbii yumor hissi sayəsində bu qiymətli folklor nümunələrinin müasir yaradıcısına çevrilmişdir.

Əlbəttə, S.Pirsultanlı gülüşünün yaranma arealı yalnız yuxarıda qeyd etdiyimiz iki mərhələ ilə məhdudlaşmır. Bu görkəmli alim gəzib dolaşdığı bütün türk ellərində az və ya çox dərəcədə özünün gülüş payını qoymuşdur. Sonradan isə həmin gülüş nümunələri kənd-kənd, oba-oba yayılaraq yumor sevənlərin hamısının qəlbində özünə yuva qurmuşdur.

Söylənilən hər bir gülməcdə S.Pirsultanlının - bu tanınmış gülüş qəhrəmanının şəxsi həyatının ən maraqlı məqamları yaşayır. İnanırıq ki, haqqında söhbət açdığımız yeni folklor nümunələri təkə öz ibrətamiz və tərbiyəvi məzmunu ilə deyil, həm də onu yaradanın mənalı və şərəfli ömür tarixçəsi ilə yadda qalacaqdır.

Zaman keçəcək, S.Pirsultanlının adı ilə bağlı söyləmələr xalq tərəfindən daha da cilalanacaq, təkmilləşdiriləcək, gələcək nəsillərin qiymətli mənəvi sərvətinə çevriləcəkdir.

Sahib İbrahimli,
Filologiya elimləri namizədi,
Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü

Danaların tamaşası

İki barmağımın arasına almışam

Sədnik Paşa gəncliyində Daşkəsən rayon qəzetində redaktor işləyən zaman Xoşbulağın kolxoz sədri Heydər Əhmədovdan felyeton yazır. «İsrafçı sədr» adlı bu felyetonunda o, sədrin prokurora arxalanıb kolxozu taladığını təsvir edir.

Prokuror Abbas Əliyev iri gövdəli adam imiş. Özünə göy sətindən yay pencəyi tikdiribmiş. Pencəyinin bir cüt yekə cibləri varmış. Abbas Əliyev raykomun bürosunda ayağa qalxıb üzünü katibə tutaraq deyir:

- Yoldaş katib, mən sizin bu redaktorunuzu iki qatlayıb, bax, bu yan ciblərimdən birinə qoyacam. Ondan sonra nə qədər axtarış versəniz də, tapa bilməyəcəksiniz.

Sədnik Paşa söz alıb, ayağa qalxır və deyir:

- Yoldaş prokuror, Sizi qələm kimi ikicə barmağımın arasına alıb elə sıxmışam, hay-harayınız büronu başına alıb, görəsən, beş barmağım birləşsə, sizin hal-əhvalınız necə olacaq?

Rzacan

Sədnik Paşa ali məktəbdə əyani oxuya-oxuya, həm də Daşkəsən rayon qəzetinə rəhbərlik edirdi. O, sentyabrda dərəcə davam edir, məsul katiblə əlaqə saxlayır və yaxud istirahət günləri rayona gedirdi. Rza Məmmədov adlı birisi Daşkəsən Rayon Partiya Komitəsinə I katib seçilir.

Sentyabr gəlib çatır, Sədnik Paşa ilk dərəcə hazırlaşır. Rza Məmmədov Sədnik Paşaya bildirir:

- Dərs - mərs yoxdur, otur qəzetini çıxart.

O dövrdə Sədnik Paşa çox gənc imiş, bu səbəbdən də bəzi məsələlərə az əhəmiyyət verirmiş. O, ərizə əvəzinə şərlə aşağıdakı məzmununda bir məktub yazaraq poçt vasitəsilə Rza Məmmədova göndərir.

*O əhdi-peymanın düz vədəsidi,
Təfil götür, gəl, işini, Rzacan!
Gəl, əyləmə, yolçusunu yolundan
Təfil götür, gəl, işini, Rzacan!*

*Məktəb gəncliyimin öz baharıdı,
Şairlik elmimin söz baharıdı.
Sizlə ayrılığın düz baharıdı,
Təfil götür, gəl, işini, Rzacan!*

Danaların tamaşası

Daşkəsən rayonunun Əhmədli kəndində müasir tipli bir klub tikilir. Klubda heç bir tamaşa olmamış kolxozun partkomu Adil Aliyev qoruqdan kəndin danalarını gətirir və həmin kluba doldurub qapını bağlayır. Bunu görən rayon qəzetinin redaktoru Sədnik Paşa «Danaların tamaşası» adlı bir felyeton yazır. Raykom katibi dəyişdiyi üçün Adil Aliyev cəzasız qalır.

Raykomun birinci katibi Qəhrəman Dünyamalıyev Sədnik Paşa ilə birgə Dəstəfur zonasına gəzintiyə çıxırlar. Əhmədli kəndindən keçəndə katibin gözü təzə kluba sataşır. Kolxoz sədri Həsən Hüseynov, kənd sovetinin sədri Hüseynqulu İmanov və partkom Adil Aliyev özlərini buraya yetirirlər. Katib soruşur:

- Heç bu təzə klubda tamaşa olubmu?

Sədnik Paşa dillənir:

- Bəli, olub. Klubun açılışı münasibəti ilə «Danaların tamaşası» olub.

Məşdi, gəl, ay Məşdi, gəl

Daşkəsən bazarının Məşdi adlı bir müdiri var idi. Bir gün milis sahə müvəkkili Daşkəsən rayon qəzetinin redaktoru Sədnik Paşaya zəng edib bildirir ki, Məşdi bazara icazəsiz Mingəçevirdən balıq və həkimin müayinəsindən keçməmiş mal əti gətirtdirib, özü isə qaçıb gizlənib. Bundan xəbər tutan Sədnik Paşa bazarkom Məşdinin dostlarının milis tərəfindən yaxalanması barədə «Arı» radio-jurnalına bir yazı göndərir. Yazının sonunda məzəli çıxsın deyə yumorqarışıq bir beyt də əlavə edir:

*Məşdi, gəl, ay Məşdi, gəl,
Dostların ilişdi gəl.*

Ertəsi gün Məşdi Sədnik Paşanı görür və deyir:

- Yoldaş Paşayev, dünən mənə radioda toy vurdurdun.

Sədnik Paşa deyir:

- Məşdi, o elə-belə şey idi, əsl toyun qabaqdadır.

Nağıl danışanam

Sədnik Paşa Daşkəsən rayon qəzetinin redaktoru işləyərkən rayon təhlükəsizlik şöbəsinin rəisi, kürdəmirli Ağamirzə Məmmədov onunla dostluq eləyirdi.

Bir gün Turşbulağın üstündə yeyib-içən zaman Ağamirzə Məmmədov Sədnik Paşaya dedi:

- Gəlsənə, biz əməkdaşlıq edək.

Sədnik Paşa halını pozmadan dedi:

- Yoldaş Məmmədov, Siz bilirsiniz ki, mən nağil danışanam. Sizin dediklərinizi də nağil bilib kimlərəsə danışaram.

Ya pulu qurtarıb, ya da dayısı ölüb

1956-cı il may ayının 5-də Daşkəsən rayon qəzetinin redaktoru Sədnik Paşanı Mərkəzi Komitəsinin ideoloji işlər üzrə katibi Abdulla Bayramov yanına çağırırdı. Elə bu anda təşkilat şöbəsinin müdiri Firuddin Mustafayev içəri daxil olub Bayramova bildirdi:

- Bərdə rayon icraiyyə komitəsinin sədrini işdən götürdülər.

Kimsə dedi:

- Ya pulu qurtarıb, ya da dayısı ölüb.

Söz sahibi birdən Sədnik Paşanı otaqda görüb söhbətin istiqamətini dəyişdirdi:

- Başqalarının düşündüyü kimi.

Sədnik Paşa öz-özünə dedi:

- Bəs biz inamı harda axtaraq?

Cəlal kimdi ki inək sata

Sədnik Paşa Daşkəsən rayon qəzetinin redaktoru idi. Bir gün o, Rayon Partiya Komitəsinin I katibi Dünyamaliyevin yanına çıxdı və həyəcanla dedi:

- Yoldaş katib, «Çıraqlı» kolxozuna verilmiş inəkləri kolxoz sədri Cəlal Bayramov Xanlar rayonuna satıb.

Katib dedi:

- Sədnik, yaşlanırsan, amma aqlın yenə də cavan qalır. Bizim xəbərimiz olmadan Cəlal kimdi ki inək sata. Get rayonda aparılan gözəl yaşıllıq işlərindən yaz!

Sədnik Paşa dedi:

- Yoldaş katib, nədən yazmağı bu gün başa düşdüm.

Mən maşından buna görə düşdüm...

Sədnik Paşa Daşkəsəndə redaktor işləyirdi. Özü gənc, uşaqları isə körpə idi.

Bir gün bibisi oğlu təzə aldığı «Pobeda» ilə onun yanına gəldi və dedi:

- Dayı oğlu, gəlmişəm ki, bu təzə maşınla səni gəzdirəm.

Sədnik Paşa heç nə deməyib onun təklifini qəbul etdi. Onlar maşına mindilər. Bibisi oğlu maşını Aşağı Daşkəsənin üst yanına qədər sürdü, bir enişdə rolu buraxdı. Sədnik Paşa hiss etdi ki, o, içib. Ona görə də dilləndi:

- Bibi oğlu, ehtiyatlı ol! Rolu yığsır.

Bibi oğlu qeyri-adi halda cavab verdi:

- Dayı oğlu, dünya gözümə fiştirin-fiş görünür.

Sədnik Paşa maşını əylədir yerə düşdü və dedi:

- Uşaqlarım körpədi. Dünya mənim gözümə fiştirin-fiş görünür.

Bibi oğlunun «Pobeda» maşını Qızılıcaya çatanda qoyun sürüsünü yarıb keçmişdi, 33 qoyun ölmüşdü.

Hadisə yerinə gələn Sədnik Paşa:

- Bibi oğlu, mən maşından buna görə düşdüm. Dünya fiştirin-fiş görünəndə həm özünə, həm də özgəsinə ziyan vurur – deyə onu məzəmmət etmişdi.

Elektrik olmayan yerdə soyuducu işləməz

Sədnik Paşa Daşkəsəndə redaktor olanda məlumat aldı ki, rayona verilən soyuducuları, pianinonu ticarət işçiləri Gəncədə baha qiymətə satıblar.

Sədnik Paşa rayon istehlak cəmiyyətinə gəldi. Baş mühasib Çərkəz Həsənov bildirdi ki, həmin mallar gəlib də, kənd dükanlarına paylanıb da. Guya soyuducular Almalı, Şahkərəm, Qaratağılar, Zivlən adlı dağ kəndlərinə paylanmışdı. Sədnik Paşa dedi:

- Ay yoldaş baş mühasib, axı o kəndlərə elektrik xətti çəkilməyib. Elektrik olmasa, soyuducu işləməz.

Çərkəz Həsənov dedi:

- Ay yoldaş redaktor, yəqin ki, soyuducuları alıb elektrik xətti olan yerə aparıblar.

Sədnik Paşa üzünü baş mühasibə tutub dedi:

- Yadda saxla ki, cidanı çuvalda gizlətmək olmaz.

Toxumu yerə səpərsən cücərər

Daşkəsənin yazlıq buğdasının yuxası sarı kəhrabaya bənzəyir. Bir mövsüm Çanaqçı kəndində yazlıq buğda toxumunu qışda yediklərindən yazda az toxum qalmışdı. Yazda azca qalmış toxumu seyrək-seyrək səpmişdilər. Briqadir bir dəfə buraya baş çəkməyə gəlmiş Sədnik Paşaya dedi:

- Bilmirəm bu il yazlıq buğda əkini niyə belə oldu?

Hər şeydən xəbəri olan Sədnik Paşa dilləndi:

- Yerə toxum səpərsən göyərər, çölün köy daşları da göyərəcəkdir ki.

Bal əhvalatı

Sədnik Paşanın anası Həcər xala Daşkəsənin Qazaxyolçular kəndində yaşayırdı. Əri müharibəyə getdiyi üçün ailənin ağırlığı onun çiyinə düşmüşdü. Malını-qoyununu otaran olmadığından on beş arı ailəsi saxlayırdı. Arıların balı ailəni dolandırır.

Bir dəfə Həcər xala əlaltından rayona xəbər göndərdi ki, oğluma deyin kəndə gəlsin. On beş arı ailəsini gecə suya çəkmişdilər. Arıların ballarını isə çıxarıb aparmışdılar.

O kəndin ağsaqqalı kolxoz sədri Əli Şirinov idi. Bu adam müharibə dövründə də qızı-gəlini, oğul-uşağı qeyrətlə yola vermişdi.

Sədnik Paşa tez kəndə gəldi. Əli Şirinovla görüşdü. Əli kişi ilə Sədnik Paşa kəndin narahat adamlarını göz önünə gətirdilər. Sədnik Paşa dedi:

- Əli əmi, gəl, Musadan başlayaq.

Musanın evinə çatanda arvadı Gülüstan qabağa çıxdı:

- Ay müəllim, xoş gəlmisən.

Zənni Sədnik Paşanı aldatmamışdı. Arılar baldan ötrü sızım-sızım sızıldayırdılar. Sədnik Paşa handan-hana dilləndi:

- Gülüstan bacı, bal yeməyə gəlmişik.

Gülüstan arvad dedi:

- Qadan alım, Musa əmin də sətəlcəm olub, yatır.

Sədnik Paşa ilə Əli kişi içəri daxil oldular. Sədnik Paşa gülə-gülə dedi:

- Gülüstan xala, arılar Musaya o qədər iynə vurublar ki, sətəlcəmdən əsər-ələmət belə qalmayıb.

Sədnik Paşa yorğanı Musanın üstündən götürüb kənara atdı. Musanın üz-gözü elə şişmişdi ki, gözləri milçək boyda görünürdü. Taxta çarpayının altından tavaq və qazan dolu balı ortaya çıxardılar. Musa bal sərnəcini iki əlli tutub dedi:

- Atam ölə, anam ölə bunu vermərəm. Arı məni şan-şan edib, bu balla tərhalva bişirdəsiyəm.

Bunu eşidən Sədnik Paşa dedi:

- Musa, balın hamısı sənindi. Əvəzində qapındakı üç sağmal inəyini aparıram. Nə şikayət-şıxvay. Qonşuyuq. Nə dil tərپənsin, nə də diş bilsin. Sən tərhalvanı ye, anam da inəkləri sağsın.

Saxta akt

Sədnik Paşa Daşkəsən rayon qəzetinin redaktoru işləyən zaman tikinti idarəsinin rəisi, büro üzvü Niyaz Vəlizadə özünü çox laqeyd və təkəbbürlü aparırdı. Bir gün Sədnik Paşa ona dedi:

- Yoldaş Vəlizadə, xahiş edirəm, bir redaksiyaya gəlin.

Niyaz Vəlizadə:

- Mənim redaksiyada nə işim var?

- Yoldaş Vəlizadə, Alunitdağ qəsəbəsi yolundan aşağıda tikilən körpünü uçurmusunuz, yuxarıda yenisini inşa etmişiniz. Akt yazmışınız ki, aşağıdakı körpünü yağışlardan əmələ gəlmiş sel aparıb. Hava bürosundan rəsmi məlumat almışam ki, həmin günlərdə yağan yağışlar elə sel yarada bilməz.

Niyaz Vəlizadə sağ əlini gözünün üstünə tutub dedi:

- Baş üstə, yoldaş redaktor. Sabah tezdən redaksiyadayam.

Qırmızı papaqlılar gündə bu kənddə olardı

Sədnik Paşa Daşkəsən rayon qəzetinin redaktoru idi. Bir gün raykom onu Əmirvara kolxoz seçkisində iştirak etməyə göndərdi. İclas adı qayda ilə keçdi, ancaq poçtalyon Kamilin çıxışı onun üçün çox maraqlı oldu. Poçtalyon çıxışını belə başladı:

- Otuz ildə poçtalyon işləyirəm. Bir ev yıxmamışam, bir adam bada verməmişəm. Mən camaatımı qorumuşam.

Sədnik Paşa kolxoz sədri İbrahim Əhmədova tapşırırdı ki, fasilə zamanı poçtalyon Kamili də yemək süfrəsinə dəvət etsin. Süfrə arxasında Sədnik Paşa Kamil kişiylə sual verdi:

- Siz bu camaatı hansı cəhətdən qoruyursunuz?

Kamil:

- Mən iki gündən bir royona gedirəm. Prokurora, milisə və başqa təşkilatlara məktub aparıram, söz aparıb, söz gətirirəm. Məndən soruşurlar: «Kənddə nə var, nə yox». Mənim bir-cə cavabım olur: «Hər şey yaxşıdır». Halbuki kəndin əyrisi də var, oğrusu da. Mən rayona xəbər daşısam, qırmızı papaqlıların ayağı bu kənddən kəsilməz.

Sədnik Paşa dedi:

- Bu kənddə dəvə olsaydı, mən Kamil kişini dəvənin belinə qaldırardım. İbrahim Əhmədov, ona bu gündən at ver. Rayona at ilə gedib-gəlsin. Belə kişini piyada işlətmək olmaz.

Məhəbbətin öz dili varmış

Sədnik Paşa yay tətildə Daşkəsənin Qazaxyolçular kəndinə gedir. Kəndin qənşərindəki çəmənlikdə gəzərkən bulağa gedən xalası qızına rast gəlir. Bir-birilə hal-əhval tutan zaman dağ döşündə qoyun otaran bir gənc onları görür. Ancaq Sədnik Paşanı tanımır. Tütəyi toqqasından çıxarıb belə bir mahnı çalır:

- Az, belə gəl, qız, belə gəl, naz, belə gəl.

Sədnik Paşa deyir:

- Xalaqızı, o cavan oğlan tütəyində məhəbbət mahnısı çalır, səni istəyir.

Qızın həyadan üzü qızarır. Başını aşağı salıb yola düzəlir. «Doloyu» bulağa doğru yollanır.

Sədnik Paşa öz-özü ilə daxilən danışır:

- Hər kəsin məhəbbətinin öz dili varmış.

Aşıq Dırdırqulu

Aydın Alıyevi Daşkəsən Rayon Partiya Komitəsinin I katibliyindən çıxartmışdılar. Alıyev elə bilirdi ki, camaat hələ bu işdən xəbərsizdir. Bir gün o, sürücüsünə dedi:

- Sür maşını, bir Xoşbulaq yaylağını gəzək-gələk.

Aydın Alıyev aşıqpərəst idi. Yolun üstündə 10-12 yaşlı, sazı özündən böyük bir uşaq dayanmışdı. Alıyev uşaqdan soruşdu:

- Bala, adın nədir?

Öyrədilmiş uşaq şəstlə dilləndi:

- Adım aşıq Dırdırquludur.

Alıyev pərt halda maşını rayon mərkəzinə sürdü. Adamlar dəstə-dəstə söhbət edirdilər. Sədnik Paşa Pirsultanlı da burada idi. Alıyev soruşdu:

- Sədnik müəllim, siz aşıq yaradıcılığının tədqiqatçısısınız. Bu rayonda Dırdırqulu adında aşıq varmı?

Sədnik Paşa məsələni başa düşüb, gülə-gülə dedi:

- Yoldaş Alıyev, bu rayonun bir xüsusiyyəti var. Təzə adam gələndə onu aşıq Dırdırqulu qarşılayır, gedəndə isə Dırdırqulu yola salır.

Paltarın qolunda da cibi varmış

Daşkəsən bankının müdiri İsa Məmmədov redaksiyanın aylıq maaşını alan kassiri ləngidir. Bunu bilən redaktor Sədnik Paşa Pirsultanlı ona zəng edir. İsa Məmmədov şəstlə cavab verir:

- Sədnik müəllim, bizdə hər şey qayda-qanunla, növbəlidir.

Sədnik Paşa bir də zəng vurur:

- Kəndləri abadlaşdırmaq üçün camaata çoxlu kredit pulu ayırıblar. Neçə adama kredit vermisiniz, xahiş edirəm, siyahısını hazırlayıb bizə göndərin.

- Yoldaş Paşayev, işimiz çoxdu. Onu belə tezliklə hazırlaya bilməyəcəyik.

Sədnik Pirsultanlı kağız-qələm götürüb özü banka gəldi.

- Yoldaş İsa Məmmədov, kredit məsələsi ilə kim məşğuldursa, həmin işçinizə, deyin, mənimlə məşğul olsun.

İsa Məmmədov bankda işləyən bir qadını çağırdı.

Sədnik Paşa ona dedi:

- Bacı, mənə kredit pulunu tam alan adamların siyahısı lazımdır.

Sədnik Paşa üç-dörd gün kəndləri gəzəndən sonra məlum oldu ki, kredit pullarını alanların heç biri ev tikdirməyib. Hətta evlərin himi də qazılmayıb. Halbuki birinci dəfə kredit götürən adamlar tikintini yarıya çatdırmasa, ona pulun ikinci hissəsi verilməməlidir.

Sədnik Paşa banka gəldi və vəziyyəti müdirə danışdı.

Bank müdiri İsa Məmmədov dedi:

- Yoldaş Pirsultanlı, biz bu iş üçün komissiya ayırmışıq. Onlar bu işə məsuliyyətsiz yanaşıblar.

- Axı, komissiyanın sədri Sizsiniz?

- Elə mən də məsuliyyətsiz yanaşmışam.

- Yoldaş İsa Məmmədov, özünüzü sadələşdirin. Sizə bir misal çəkim, onda nə demək istədiyimi bilərsiniz. Bir gün yuxarılardan xəstəxanaya komissiya gəlir. Baxır ki ağ xalatlı həkimlərin hamısının cibi var. Amma baş həkimin xalatında cib yoxdur. Təəccüb edirlər. Nahar vaxtı baş həkim xalatını soyunur. Baxırlar ki o, xalatını tərsinə geyinibmiş, onun xalatının cibləri daha iridir. Xalatın hətta qollarına da cib tikdirib.

Sədnik Paşa:

- Yoldaş İsa Məmmədov, ciblərinizin ölçüsünü kiçildin, sayını da azaldın – deyib otaqdan çıxdı.

Pul gözümün içindədir

Sədnik Paşa orta məktəbi təzə qurtarmışdı. Daşkəsən rayon qəzetində məsul katib işləyirdi.

Qış ayı idi. Otaqda odun peçi dəmhadəm yanırdı. Fasilə zamanı otağa bir qadın daxil oldu. Əlindəki bağlamanı masanın üstünə qoyub dedi:

- Bunu kənddən sənin redaktorun Salman Uğurluyevə göndəriblər.

Qadın otaqdan bayıra çıxanda Sədnik Paşa şübhələndi. Ətrafa göz gəzdirdi. Baxdı ki yolun o tayından həmin qadınla bərabər, təhlükəsizlik şöbəsinin rəis müavini Adil Məlikov redaksiyaya tərəf gəlirlər. O, tez bağlamanı açdı. Sac çörəklərinin arasında bir qalaq pul gördü. Maşa ilə peçin qapağını qaldırdı, həmin pulları iki bir, üç bir sobaya atdı. Sonra sobanın ağızını örtüdü, yaş odun düzdü. Birdən qarı döyüldü. Məlikov qadınla bərabər içəri daxil oldu və qadına göstəriş verdi ki, gətirdiyin bağlamanı aç. Qadın bağlamanı açdı və iki əlli dizlərini döyəclədi.

Sədnik Paşa dedi:

- Xala, bəlkə pulu kənddən gətirəndə yolda salmışan?

Məlikov:

- Pulu mən öz əlimlə redaksiyaya yola salmışam.

Sədnik Paşa:

- Onda arvad pulu özü ilə bayıra çıxarıb yaxınlarının birinə verib.

Məlikov:

- Yox, mən ona pəncərədən nəzarət edirdim. Onda mən redaksiyanı yoxlamalıyam.

Sədnik Paşa:

- Qəzet siyasi təşkilatdı. Onu elə-belə yoxlamaq olmaz. Raykomun I katibi bunu bilməlidir. Sizin yoxlamanızda onun nümayəndəsi də iştirak etməlidir. Bir də ki bu qarı bizə niyə rüşvət verməlidir?

- Sizə yox, redaktor Salman Uğurluyevə. O, bu günlərdə Güney kənd kolxozunu yoxlamış, çoxlu qoyun

əskikliyi üzə çıxarmışdı. Bu qadın ferma müdirinin qohumudur. Pul gətirib ki, Salman Uğurluyev aktı ya dəyişsin, ya da cırıb atsın.

Elə bu halatda Salman Uğurluyev gəldi. O, dedi:

- Sədnik, bu halal arvaddır. Evində çörək də kəsmişəm. Bəs bunun gətirdiyi pul necə oldu?

- Yoldaş Uğurluyev, bunun gətirdiyi pul mənim gözümləndir - deyə Sədnik Pirsultanlı cavab verdi.

Otağı tamamilə gəzdilər. Sədnik Paşa pencəyini, köynəyini soyundu, möhkəm silkindi. Sonra təklif etdi ki, otağın tavanını, döşəməsini söksünlər.

Məlikov ayağa qalxıb Salman Uğurluyevə dedi:

- Dəmir seyfini aç!

Seyf açıldı. Seyfdə olan pullar, sənədlər bir-bir yoxlandı və onlar aktla təhvil götürüldü. Salman Uğurluyev onda başa düşdü ki, bu tələ kimin üçün qurulubmuş.

Həç kəsə inanmayan və etibar etməyən Sədnik Paşa sobanın külünü bir torbaya yığıb Qaranlıq dərədən axan çayla axıtdı.

Sonralar Salman Uğurluyev və Adil Məlikov Sədnik Paşa ilə hər görüşəndə soruşurdular:

- O pul hara qeybə çəkildi? O pul necə oldu?

Sədnik Paşa bircə kəlmə deyirdi:

- Pul mənim gözümdədir.

Vəzifəyə gedim, yoxsa ev alım

Daşkəsən Rayon Partiya Komitəsinin I katibi işləyən Qəhrəman Dünyamalıyev Sədnik Paşanın yerinə öz həmyerlisini redaktor qoymaq istədi. Bunun qeyri-mümkün olduğunu görüb başqa bir həmyerlisini qəzetə məsul katib göndərdi. Məsul katibliyə gələn universitet təhsilli, ağıllı, savadlı bir oğlan idi. Sədnik Paşa ona özü qədər inansa da, yenə də öz cəhtini əldən vermirdi. Amma hiss edirdi ki,

redaksiyada nə olursa I katib dərhal xəbər tutur. Sədnik Pirsultanlı belə qərara gəldi ki, məsul katibi sınaqdan keçirsin. Bir gün nahar fasiləsində çörək yeyə-yeyə Sədnik Paşa dedi:

- Cavan oğlan olanda nə olar, sənə bir məsləhət edim. Çoxlu pul yığmışam, sizcə, o pulları verib vəzifəyə getsəm yaxşıdır, yoxsa Gəncədə özümə ev alsam yaxşıdır?

Oğlan müəyyən bir cavab vermədi. Söhbət belə də qaldı. Bir neçə gün keçəndən sonra I katib o qədər də arası olmayan Sədnik Paşanı öz maşınına mindirib Bayanın yaxınlığındakı kababxanaya gətirdi. Kababxana işçiləri onlara xüsusi qulluq göstərdilər.

I katib Sədnik Paşanın içki içmədiyini bilirdi. O, qədəhləri doldurdu və dedi:

- Redaktor, içməsən də qədəhlərimizi bir-birinə vuraq. Sən yaxşı oğlansan. Səni böyük gələcək gözləyir. Gənclikdə dam-daş qeydinə qalmaq lazım deyil, vəzifə almaq, irəli getmək lazımdır.

Sədnik Paşa çətin də olsa başını qaldıraraq dilləndi:

- Yoldaş katib, nə ev almağa, nə də vəzifə almağa pulum yoxdur. Mən Sizin həmyerliniz olan gənc oğlanı sınaqdan keçirirdim.

Sən ki oldun dəyirmançı

Sədnik Paşa Daşkəsən rayon qəzetinin redaktoru işləyirdi. Redaksiyaya belə bir məzmununda məktub daxil oldu ki, Zinzahal kolxozunun dəyirmançısı Bəhram arvadının üstə ikinci bir arvad da alıb. O zaman iki arvad almaq ağır cinayət idi.

Sədnik Paşa başına bir papaq qoyub at ilə Zinzahala yollandı. Meşə dəyirmanında dəyirmançı Bəhram kişi ilə görüşdü və dedi:

- Qardaş, bu yaxındakı aran fermalarından gəlmişəm. Bir az arpamız var, onu üyüdərsənmi?

Bəhram dedi:

- Əvvəllər - köhnə arvadım Səriyyənin vaxtında arpa da üyüdürdüm. Sonanı alandan sonra buğda üyüdürəm.

Elə bu zaman Sona dəyirmanın ağzına çıxdı. Doğrudan da, Sona idi. Köhnə arvad Səriyyə də gəlib əlləri qoynunda onun arxasında dayandı. Sədnik Paşa «xudahafizləşib» geri qayıtdı.

Tezliklə rayon qəzetində Sədnik Paşanın belə bir felyetonu çıxdı: «İki arvad, bir dəyirman».

Sədnik Paşa felyetonda bir neçə bənd şer də vermişdi:

*Sən ki oldun dəyirmançı,
Çağır gəlsin dən, ay Bəhram.
İki arvad, bir dəyirman,
Heyran qaldım mən, ay Bəhram.*

*Arvadların qoşa gəlsin,
Sona keçsin başa, gəlsin,
Lap ürəyin coşa gəlsin,
Dur başına dön, ay Bəhram.*

Bir neçə gündən sonra Bəhram kişi redaksiyaya gəldi və dedi:

- Redaktor, şerin xoşuma gəldi. Töhmətdən, tapşırıqdan vardır, amma işdən çıxmağa qoyma. Sona kimi gəlinin kefini pozmaq olmaz.

Küllü kömbə

Sədnik Paşa Pirsultanlı Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutunda oxuyarkən yay təttilində Daşkəsənə getmişdi. Xalasının əri Ağa kişi Zağalı kəndinin yaxınlığındakı Quşqara çayı üstündəki dəyirməndə dəyirmançı işləyirdi.

Sədnik Paşa gözə-gözə dəyirmanına gəldi. Ağa kişi onu görüb «xoş gəldin» dedi. Gülə-gülə sözünə əlavə etdi:

- Sədnik, çox ruzili oğlansan. Yenincə dəyirman kömbəsi bişirməyə hazırlaşırıdım, çox yaxşı oldu sən də gəldin.

Ağa kişi təknəyə bir sərnic camış südü tökdü. Sonra dörd baş soğanı südün içərisinə doğradı, kəhraba kimi buğda ununu ələyib xəmir yoğurdu. Kiçik məcməyi ölçüsündə qalın kömbə düzəltdi və onu yanmaqda olan ocağın içərisinə qoydu, üzərinə köz yığdı. Kömbə bişdikcə südün, soğanın, buğda ununun ətri bir-birinə qarışıb havaya qalxaraq insana qeyri-adi təsir bağışlayırdı. Xeyli müddətdən sonra öləzimiş közü, külü kənar edib kömbəni çıxartdı, bir dəsmal ilə külü təmizləməyə başladı. Sonra kömbəni iki kəşib yarısını özünün, yarısını da qonağın qabağına qoydu. Dedi:

- Baldız oğlu, bax, küllü kömbə buna deyərlər. Ye, ləzzət al.

Sədnik Paşa dedi:

- Ağa əmi, axı mən para kömbəni yeyə bilmərəm, çoxdur.

- Yediyini-yeyərsən, qalanını da qəzetə büküb apararsan- deyə Ağa kişi israr elədi.

Kömbənin ətri adamı bihuş edirdi.

- Ağa əmi, deyəsən, xalamın başını küllü kömbə ilə qatıb səkkiz uşaq qazanmışan.

Bahasına pul verməmişən ki...

Daşkəsən Rayon Partiya Komitəsinin I katibi Xəlifə İbrahimov, milis rəisi Şaxsun Əfəndiyev və redaktor Sədnik Paşa Pirsultanlı Dəstəfur kəndinə səfər etdilər. Bu vaxt zavoda süd paylayan araba çayda batmışdı. Katib göstəriş

verdi ki, süd bitonlarını milis rəisinin vilisinə yığsınlar, tez ünvana çatdırsınlar və yerdə qalanını da gəlib aparsınlar.

Şaxsun Əfəndiyev kənara çəkilib tez-tez əlini tapançanın üstündə gəzdirir və dodaqlarını çeynəyirdi. Sonra bildirdi ki, maşına iki dəst xalça salmışam, onlar batdı. Sədnik Paşa dedi:

- Bunu mən bilirəm. Katib mənə dedi ki, Şaxsun maşındakı xalçaları rayon ticarət anbarından pulsuz götürüb. O, bunu qəsdən edir. Pərt olma. Bahasına pul verməmişən ha.

Diqqətli ol

Rayon rəhbərliyi ilə yola getmədiyi üçün Sədnik Paşa Daşkəsənin Güney kəndinə məktəb direktoru göndərilmiş və kəndin vəzifəlilərinə tapşırıq verilmişdi ki, onu nəzarətdə saxlasınlar, hər bir hərəkəti haqqında I katibə məlumat versinlər.

Bir gün kolxoz sədri Həmid Quliyev oğluna kiçik toy edirdi. Sədnik Paşanı hamıdan qabaq çağırıb, başda oturtmuşdu. O, bunu ona görə belə edirdi ki, Sədnik Paşa adamları yarıb çölə çıxsa və nəmər gələn qoyunu, quzunu, dana-düyəni görə bilməsin.

Sədnik Paşa heç nəyə məhəl qoymayıb taxta çarpayının üstü ilə bayıra çıxdı və qəsdlə Həmid kişiye dedi:

- Bir gündə kolxozun qoyun sürüsündən iri qoyun sürün, mal naxırın oldu. Diqqətli ol, kolxozun mal-qoyununu bura gətirmiş olmasınlar.

Bizim evimiz kartof anbarı deyil

Sədnik Paşa Pirsultanlı Daşkəsənin Güney kəndində məktəb direktoru işləyərkən bir gün səhər tezdən Həmid kişi

xəbər göndərdi ki, şagirdlər kartof yığımına kömək etməlidirlər.

Sədnik müəllim uşaqları toplayıb Durnalıya yola saldı. Həmid kişinin göstərişi ilə çıxarılan kartofun iriləri vedrələrə doldurulub Sədnik Paşanın yaşadığı evə göndərilirdi. Bundan xəbər tutan Sədnik Paşa kənd sovetinin sədri Hüseyn kişiyyə sifariş çatdırdı ki, bizim evimiz kartof anbarı deyil.

Bostan əhvalatı

Daşkəsən rayon qəzetinin redaksiyasına məlumat çatır ki, Zağalı kolxozunun sədri İsgəndər Mehdiyev aranda bostan əkdirib.

Sədnik Paşa bununla əlaqədar statistika idarəsindən məlumat əldə edə bilmir. O, ştatdankənar müxbirlərə çatdırır ki, öyrənin görün, Zağalı ərazisində arandan kim qoyun gətirib saxlayır.

Bir gün müxbirlərdən Tapdıq və Cəmil xəbər gətirirlər ki, Goranboyun Qarasuçu kəndinin qoyun ferması Qonaqgörməzin yaxınlığındakı Qaradağda saxlanılır.

Sədnik Paşa milis nəfəri Qəmşidi də götürüb, Qarasuçuya yollanır. Bostanı tapır. Qarasuçu kəndindən olan gözətçi Cahangir kişini başa salır ki, bu işdə ona kömək etməsə, başı cəncəl çəkəcəkdir. Maşını Cahangir kişinin qapısında qoyub bostanın qırağındakı gözətçi damına gəlirlər. Gecə yetişmiş yemişlərin şirinlikdən başları partlayır, beşaçılan kimi açılır. Onlar üçü də qarpızı yaddan çıxarıb doyunca yemiş yeyirlər.

Səhərə yaxın bostanın qırağında iki yük maşını dayanır. Maşının birini qarpızla, o birini isə yemişlə doldururlar. Kolxoz sədri İsgəndər sürücülərə göstəriş verir ki, apardığınız malları bazarın ayağında Cabbar kişinin dükanının qabağına tökərsiniz.

Sədnik Paşa qarovulçu damından çıxıb İsgəndər Mehdiyevlə salamlaşır və deyir:

- İsgəndər Mehdiyev, sürücülər çətinlik çəkərlər, biz də bələdcilik edərik.

Qoyunların qulağı birkalandı

Daşkəsəndə rayon rəhbərliyi fəalları hərəsini bir kəndə göndərir ki, kolxozun fermalarda qoyunları saysınlar. Sədnik Paşa da redaktor kimi Çanaqçı kəndinə göndərilir. Burada ferma müdiri Cəmil kişi idi. Sədnik Paşa onu çağıraraq bildirir ki, fermada qoyunları saymalıyam. Lakin sənə inandığım üçün saymıram, əyər-əskiyn varsa, qohumlarının köməyi ilə düzəlt.

Sədnik Paşa rayon mərkəzinə çatmamış Cəmilin onun arxasınca istehza ilə dediyi sözlər qulağına çatır:

- Sədnik Paşa mənimlə yumşaq rəftar etdi ki, ona döşü yağlı bir erkək göndərim. Ay yedi ha!

Sədnik Paşa bir neçə gündən sonra Cəmil kişini telefona çağıraraq deyir:

- Cəmil kişi, özünün, qohumlarının qoyununu sürüyə qat, sayandan sonra öz heyvanlarını ayıraraq apararsan.

Sədnik Paşa rayonun baş zootexniki Məmməd İmamquliyevə bildirir ki, biz Çanaqçı kəndinə getməliyik. Özünə xeyli birka və birka vuran aparat götür.

Sədnik Paşa kolxoz sədrinin, təftiş ko-missiyasının, mühasibin iştirakı ilə fermanı yoxladır. Qoyunların sayı düz çıxır. İmamquliyev iki köməkçi götürür, qulağında birka olmayan qoyunların hamısının qulağını birkalayır. Onları nömrə-nömrə kitaba saldırır və kolxoz heyətinə qol çəkdirir. Arayış alır ki, sürüdə əyər-əskik yoxdur.

Ferma müdirinin daşın üstündə əli qoynunda oturan qardaşları asta səslə:

- A yoldaş Pirsultanlı, biz öz qoyunlarımızı seçib apara bilməyəcəyik?- deyə soruşurlar.

Sədnik Paşa deyir:

- Qulağı birkalı, nömrəli qoyunu kimin qapısında tutsalar, həbs edərlər. Hətta birkanı kəsib götürənə cinayət işi açarlar.

Dana əhvalatı

Sədnik Paşa Pirsultanlı hər yay ya Kislavodskiyə, ya Gədəbəyin Slavyanka kəndinə və yaxud da Daşkəsənə istirahətə gedirdi. O, yaylağa çatan kimi balaca toğlular və kəsmək üçün damazlıq danalar alırdı. Bir payız dağdan qayıdanda o, özünün bir dişi danasını bacanağına tapşırıb gəlir.

Dana çəpəri yarıb bacanağının ot tayasını yeməyə başlayır. Bacanağı Zilfəli dananı tanımır. Yavanı danaya tərəf atır. Yava dananın dal buduna batır. Bu əhvalatı eşidən Sədnik Paşa aşağıdakı şeri yazıb göndərir:

*Əziz bacanağım, ey nuri-didəm,
Qarışdı əhvalı, halı dananın.
Dünyası başına tərsinə döndü,
Düşəndə çəpərdən yolu dananın.*

*Həm köçdü, dana qaldı yanında,
Dəymisən kefinə o mehmanın da.
Sən ol, dana olsun haqq divanında,
Qoy başlasın çalhaçalı, dananın.*

*Söylə niyə belə etdin, ay qağa?
Bizi həsrət qoydun yağa, qaymağa.
Sədnikin güzəri düşəndə dağa,
Aydınlaşar ərzi-halı dananın.*

* * *

Sədnik Paşanın yeznəsi bu əhvalatı eşidib pərt olur. Gətirib dananı bir yük maşınına mindirir və üzünü Zilfəlinin ailəsinə tutub deyir:

- A namərdlər, siz bu dananı qəribmi görmüsünüz? Qohumsuz, əqrəbasızımı görmüsünüz?

Bunu eşidən Sədnik Paşa yeznəsinə şerlə bir məktub yazır:

*Xoşbulaq sultanı, a mənim yeznəm,
Sağaldımı ayaqları dananın?
Sınıqçı gətirdinmi, sarıtdırdınmi?
Yer tuturmu dırnaqları dananın?
Gileydən-güzərdən uzaq oldunmu,
Dincəldimi qulaqları dananın?*

* * *

Bir il keçir, dananın ayaqları sağalır, xeyli kökəlidir. Lakin dal qıçının biri əyri bitir. Sədnik Paşanın yeznəsi dananı ət qəbulu məntəqəsinə aparır. Məntəqə Xoşbulaq yaylağındakı Nağara dağının yaxınlığındadır. Məntəqənin müdiri Yaqub kişi qəbulçu Məhəmmədə tapşırır ki, düyəni qapana qoy, çək, götür. Düyənin pulunu dana çəkisindən az hesablayırlar. Bu əhvalatı eşidən Sədnik Paşa şerlə bir məktub yazır, yeznəsi vasitəsilə Yaqub kişiyə göndərir:

*Sənin nəyşin vardı qapanda, dana,
Sənə nə dedilər tapanda, dana.
Kiçik daşımı oldun sapanda, dana,
A yazıq, başına nələr gətirdilər,
Sən idin ki, dözdün min fəndə, dana.*

*Maşınlara mindin, çox kəndlər gəzdin.
Nağarada düşdün kəməndə, dana.*

Yaqub kişi məktubu alan kimi deyir:

- A bala, bəs niyə mənə deməmişən ki, bu düyə Sədnik müəllimindir? Ə, Məhəmməd, düyənin yerdə qoyduğun budunu qaytar ətin üstünə qoy. Düyənin çəkisini yekə inək çəkisindən də ağır yaz. Qoy, müəllim bizi aşıqların dilində dastan eləməsin.

Bəzi ət qəbulu məntəqələrində heyvanları qapanda çəkəndə üç ayağını qapanın üstünə qoyurlar, bir ayağı kənardadır. Bu, o deməkdir ki, heyvanın dörd ayağından biri onlarınkıdır.

Bütün bu əhvalatlardan sonra Sədnik Paşa danaya «qayğ» göstərənlərə öz razılığını bildirir.

Marksı da tanımıram?

Sovet dövründə vaxtaşırı müəllimlərin, idarə müdirlərinin siyasi biliklərini yoxlayırdılar. Bu məqsədlə bir dəfə redaktor kimi Sədnik Paşa Pirsultanlıni da Daşkəsəndəki Yolğullar məktəbinə təhkim etdilər. Otaqların birində divardan Çarliz Darvinin şəkli asılmışdı. Sədnik Paşa Kərim müəllimdən soruşdu:

- Divardakı o şəkil kimindir?

Müəllim cavab verdi:

- Müəllim, otuz ildir müəllim işləyirəm, deyirsən, Marksı da tanımıram?

Qoyun necə tapıldı

Sədnik Paşa Pirsultanlı yaylaq mövsümündə on qoyun və böyük oğlunun qurbanı üçün bir erkək almışdı. Günlərin

bir günü erkək toğlu qoyunlardan ayrılıb qonşunun qoyunlarına qarışıb getmişdi. Bir gecə qoyunları tövlədən oğurlayırlar. Sədnik Paşa xəstə idi. Birtəhər yerindən durub tövləyə tərəf gəldi. Ot tayasının yanında bir papiros kötüyü tapdı. Sonra da oğrunun iri çəkməsinin izini götürdü və onu qaymı Novruza göstərib dedi:

- Bu yekəlikdə ayaq izləri yalnız Yolğullar kəndindən olan oğru Əzizinki ola bilər. Siz qoyunun oğurlanması barədə səs-küy salmayın. Çörək qıtlığı var. Yəqin ki, heyvanları aparıb aran rayonlarında taxıla dəyişiblər. Siz hər gün Şəmkir avtobus dayanacağından səfərə çıxan adamları izləyin. Əmioğlu Vəli də Yevlağın avtobus dayanacağında olsun.

Bir gün Novruz gəlib Sədnik Paşaya bildirdi ki, iki daşkəsənli əllərində bir neçə çuval Ağstafaya bilet aldı.

Sədnik Paşa başına papaq qoydu, papağın qulaqlarını açdı, həmin avtobusa arxa oturacaqdan birinə yer aldı. Avtobus Gəncədən yola düşdü, bir neçə saatdan sonra Ağstafaya çatdı. Oğrular bir köhnə taksiyə oturub Marksovka kəndinə yola düşdülər.

Sədnik Paşa milis bölməsindən bir leytenant götürüb taksiyə oturdu və həmin kəndə getdi. Oğruları aparan taksini ilə qarşılaşdılar. Sədnik Paşa həmin taksinin sürücüsündən soruşdu:

- Sərnişinlərini harada düşürdün?

Sürücü cavab verdi:

- Ferma müdiri Qədirin qapısında.

Milis nəfəri bildirdi ki, mən o qapını tanıyıram. Bir qədər aralıda dayanıb gözləyəm. Maşına taxıl tayları yığıldığı aydınca görünürdü. Maşın hərəkətə gələrkən Sədnik Paşa onu dayandırdı və dedi:

- Maşını milis idarəsinə sürün.

Ferma müdiri dilləndi:

- Qardaş, on qoyun almışam, əvəzində də taxıl verirəm. Qoyun sahibləri də burdadır.

Bayaqdan gizlənmək istəyən Əziz və onun əlaltısı qabağa çıxdılar. Sədnik müəllim üzünü Əziz kişiyə tutub dedi:

- Yekəayaq Əziz, qoyunlar mənimdir, yoxsa sənin?

Əziz də, oğruluğa cəlb etdiyi müəllim də başlarını yerə dikdilər. O zaman Daşkəsən rayonu Xanlarla birləşdirilmişdi. Maşını birbaşa Xanlar rayon milis idarəsinə gətirdilər. Milis rəisi Cavanşir Əliyev bu hadisə barədə Ağstafadan olunan zənglər vasitəsilə qabaqcadan müfəssəl məlumat toplamışdı.

Cavanşir Əliyev Sədnik Paşaya dedi:

- A yoldaş Paşayev, qanan adam sizin qapıya oğruluğa getməz. Bir də ki sizə adam tutdurmaq yaraşmaz. Siz humanist adamsınız. Deyin görüm, o qoyunun biri bazarda necəyə gedər?

Sədnik Paşa dilləndi:

- Biri dörd yüz manata.

Cavanşir Əliyev:

- Qadasın alım, oğurlanan qoyunların hər birinin pulunu beş yüzdən götür. Qalanını da onlarla mən hesablaşım.

Sədnik müəllim dedi:

- Oğruları bura çağırtdır!

Əzizi və əlaltısını gətirdilər.

Sədnik Paşa dedi:

- Əziz, oğrunun sən olduğunu tayanın yanındakı çəkmə izindən bilmişdim. Ölçü ipi cibimdədir.

Cavanşir Əliyev böyük maraqla ipi onun ayağına tutdurdu. Ölçüdə yarımca santı da yanlışlıq yox idi.

Ölüm kağızı çəkməsinin altındadır

Şahmar Kərimov Daşkəsən Rayon Partiya Komitəsinin I katibi işləyərəkən rayonda çox narazılıq yaratdı. Onu bir neçə aydan sonra Ağdam Rayon İcrayyə Komitəsinə sədr göndərdilər. Bundan əvvəl həmin rayonda rəhbər işdə işləmiş Şahmarı yaxşı qarşılamadılar. Şahmar Kərimov haqqında material- ları o rayon bu rayona, bu rayon da o rayona çatdırırdı.

Ağdamdan Daşkəsən rayon qəzet redaksiyasına məktub daxil olmuşdu ki, Şahmar Kərimov bir kolxoz sədrindən xeyli rüşvət alıb, hətta kolxoz sədri ona sifarişlə çəkmə tikdirərəkən çəkmənin alt hissəsinə məktub yazıb qoyub.

Sədnik Paşa məktuba əvvəlcə bir təmsil yazdı: «Dəvə, canavar, tülkü, qoyun bir yerdə olur. Deyirlər ovu o canlı yesin ki, daha yaşlıdır. Tülkü deyir:

- Mən onu bilirəm ki, dünya binnət olanda mənim Binnət adlı bir qardaşım ölüb.

At bildirir ki, mənim yaş kağızımı atam dal ayağımın nalının içərisinə qoyub. Kimin savadı var, gəlib açsın, oxusun.

Tülkü deyir:

- Kasıb olmuşuq, atam məni oxutmayıb.

Canavar deyir:

- Mənim yüksək savadım var.

At dal ayağını qaldırır, canavar ona yaxınlaşır. At təpik ilə canavara elə zərbə vurur ki, gözlərinin ikisi də birdən çıxır, ağızından qan açılır.

Tülkü deyir:

- Allah sənə rəhmət eləsin, ay ata. Nə yaxşı məni oxutmamısan.» Sizin Şahmarın da yaş kağızı yox, ölüm kağızı çəkməsinin altındadır. Ehtiyatlı olun! Canavarın başına gələn, sizin də başınıza gəlməsin.

Çəkmənin altından çıxan məktubla da Şahmar həmişəlik olaraq rəhbər kürsüsündən getdi.

Boyunduruğa özün gir

Bir dəfə Daşkəsəndə çoxlu süd bitonu yüklənmiş bir araba palçığa batmışdı. Rayon Partiya Komitəsinin I katibi Xəlifə İbrahimov kolxoz sədrinə əmr etdi ki, arabanı palçığa necə salmısan, eləcə də, çıxart. Sədnik Paşa zarafatla kolxoz sədrinə dedi:

- Nadir, öküzün birini aç, boyunduruğa özün gir. Bəlkə araba onda palçıqdan çıxa.

Nadir acıqlı-acıqlı arabadan aralandı və dedi:

- Mən belə kolxoz sədri olmaq istəmirəm.

Sədnik Paşa bildirdi ki, süd bitonunun bir neçəsini arabadan düşürsəniz, öküzlər arabanı palçıqdan çəkib çıxaracaqlar.

Elə də oldu.

Sədnik Paşa aradakı səmimiyyəti bərpa etmək üçün dedi:

- Yoldaş katib, kolxoz sədrinin arvadı bərdəli qızıdır. Deyirlər, yaman plov bişirir. O plovdan yeməmiş getməyək - sonra üzünü kolxoz sədrinə tutdu - Nadir, sən qabaqca get, aşı dəmə qoydur, biz yavaş-yavaş gəlirik.

Pulunu versəydin aparmazdı

Daşkəsən xəstəxanasının təsərrüfat müdiri Bəxtiyar arı saxlayırdı. Sədnik Paşa baş həkim Əsədovun yanında arı saxlayana pul verib dedi ki, mənə iki ramka arı balı gətir. Əsədov dedi:

- Bəxtiyar, sən canın, iki ramka da mənə gətir.

Əsədov soruşdu:

- Sədnik müəllim, ailəmiz Bakıda yaşayır, iki-üç gündən sonra gedəcəm. Balı necə saxlayım?

Sədnik Paşa öyrətdi ki, ramkaları cunaya bükdür, evin eyvanından as, qoy, hava vursun.

Bu söhbətdən bir neçə gün sonra Əsədov zəng vurdu:

- A yoldaş Paşayev, balı gün vurub qurudub, eləcə şanı qalıb.

Sədnik müəllim dedi:

- Balı gün qurutmayıb. Siz balın pulunu vermisiniz?

- Yox.

- Ramka ilə gətirdiyiniz balın pulunu vermədiyiniz üçün Bəxtiyar arıları göndərib, balı damcı-damcı geri daşıdırıb.

Bir ay qabaq yazılmış protokol

Sədnik Paşa Pirsultanlı Daşkəsəndə redaktor işləyərkən Əmirvar kəndinə gedir və kənd sovetinin işi ilə maraqlanır.

İyul ayının əvvəli imiş. Kənd sovetinin katibi İsrafil İsgəndərov bir ay saxtakarlıq edərək əvvəlki tarixə protokol tərtib edir. Protokolda yeddi deputatın adından çıxışlar hazırlayır.

Sədnik Paşa soruşur:

- Siz haradan bilirsiniz ki, gələcək iclasınızda deputatlar bu sözləri deyəcəklər?

Bir qədər sadələhv olan İsrafil kişi deyir:

- Yoldaş Paşayev, deputatın biri sağınçıdır, biri naxırçı, biri də çoban. Onların ki sözü yoxdur. Hər dəfə protokol hazırlayanda onların adından mən çıxışlar yazıram.

İnanmıram ikinci şaxta sizdən yan keçsin

Qəhrəman Dünyamalıyev Daşkəsən Rayon Partiya Komitəsinə I katib təyin olunmuşdu. O, elə bir iş görmək istəyirdi ki, sədasi respublikaya yayılsın. Bu məqsədlə də büroda məsələ qaldırdı ki, rayonda üzümçülük təsərrüfatları yaratmaq lazımdır. Katibin fikrinə qarşı çıxan redaktor Sədnik Paşa oldu:

- Aran yeri olan Lüləlidən bir neçə ilə üzüm tənəyini yerli şəraitə uyğunlaşdırma-uyğunlaşdırma Quşqara çayının sahilinə gətiriblər. Sonra isə Quşqara çayından keçirib Bayan, Qızılca torpağına çatdırıblar. Rayonun yuxarı dağlıq hissələrində üzüm yetişməz. Bir də elə bitkilər var ki, onlar görünməyən yerdə üzüm bitmir.

Dünyamalıyev:

- Büroda şərt qoyuram, əgər üzüm yetişsə, bu təşəbbüsə qarşı çıxdığın üçün partbiletini özüm alacam.

Yazda katibin üzü gülürdü. Şamaxıdan gətirilmiş üzüm tingləri Daşkəsəndə elə gözəl bitmişdi ki, bundan fərəhlənən katib redaktoru görüb dedi:

- Gözün niyə yumulub? Üzümlükləri gəzib, yazsana.

Sədnik Paşa dedi:

- Yoldaş katib, yazarıq, qoy, payız şaxtaları gəlib keçsin.

Payız şaxtaları yarpaqlamış tingləri elə vurdu ki, elə bil, heç bu yerlərdə üzüm tingliyi əkilməmişdi. Onsuz da vəziyyəti ağır olan kolxozlara maddi ziyan dəydi.

Sədnik Paşa Dünyamalıyevə dedi:

- İndi ortada iki partbilet var. Birini Siz ala bilərsiniz, birini də Mərkəzi Komitə. Bir də ki, hesabat-seçki konfransı yaxınlaşır, inanmıram ki, ikinci şaxta Sizdən yan keçsin.

Keçi başı

Sədnik Paşa Pirsultanlı Daşkəsən rayon qəzetində redaktor işləyən zaman Çanaqçı kəndinə kolxoz sədri

seçməyə göndərilir. Redaktor camaatın təkidi ilə Orucu kolxoz sədrliyindən çıxarır, həmin vəzifəyə əvvəllər müəllim işləmiş Hamlet Həsənovu seçdirir. Yerli sakinlərdən bir neçəsi narazı qalır.

Sədnik Paşa kənd ağsaqqalı Bayram kişinin evində bir neçə yumurtanın qayğanağını yeyib rayon mərkəzinə qayıdır. Redaktordan əvvəl Möyləş oğlu İsmayıl qoltuğunda yaylığa bükülü bir keçi başı Rayon Partiya Komitəsinin I katibi Sabir Quliyevin otağına daxil olur və deyir:

- A yoldaş katib, belə də seçki olar? Redaktor kolxozun keçisini kəsdirib yeyir, köhnə dostu Hamlet müəllimi sədr seçdirir.

Sabir Quliyev Sədnik Paşanı kabinetinə çağırır deyir:

- Bu nə keçi məsələsidir? Tələm-tələsik kolxozun keçisini kəsmək çox vacib idi?

Sədnik Paşa soyuqqanlıqla dillənir:

- Keçinin başını aç, görüm, qulaqlarında birkası varmı?

Baxırlar ki, yoxdur. Sədnik Paşa katibə deyir:

- Statistika idarəsindən 24 nömrəli formanı kabinetinizə gətirtiriniz!

24 nömrəli formanı gətirirlər. Həmin formada da kolxozun keçisi olması barədə heç bir qeydiyyat nəzərə çarpmır. Sabir Quliyev deyir:

- Tapşıraq bu böhtançını həbs etsinlər.

Sədnik Paşa bildirir ki, hər keçi başı gəzdirənə baş qoşmaq lazım deyil.

**Siz məni dağ-daşla tanış
etdiniz**

Aydın Alıyevi Daşkəsən Rayon Partiya Komitəsinə I katib qoyurlar. Əvvəllər bu rayonda redaktor işləmiş Sədnik Paşa Pirsultanlımı katib rayona dəvət edir. Aydın Alıyev deyir:

- Gedək, həm rayonu gözək, görməli yerləri görək, həm də yaxşı və nüfuzlu adamları ilə tanış olaq.

Onlar səfərə Əmirvar kəndindən başlayırlar. Sədnik Paşa maşını bir qayalıqda saxlatdırır və deyir:

- Bu qayanın adı Yaslı qayadır.

Sədnik Paşa başlayır onun əfsanəsini danışmağa.

Sonra Sədnik Paşa Güney kəndinin qənşərindəki və Tapan (Ərəzbər) kəndi yaxınlığındakı daşlığı göstərib deyir:

- Deyirlər ki, o iri daş Babilistan hökmdarı Dağyunusun (Dağ Yunusun) qəbridir.

Bir azdan Qabaqtəpə kəndində böyük bir tikilini göstərib deyir ki, bu, Alban qalasıdır.

Xoşbulağa doğru gəlirlər. Sədnik Paşa yaxınlıqdakı kəndi göstərib deyir:

- Bura el şairi Şair Cavadın doğulduğu Təzə kənddir.

Sonra Xoşbulağın axar-baxarına çatırlar və maşından düşürlər. Sədnik Paşa deyir:

- Durnalı düzü, Qara İnek zağası, Tavaqlı bulaq sol tərəfdədir. Nabat yaylağı, Mingəçevirlilər düşən yer sağ tərəfdədir. Qənşərimizdə görünən Qoşqar dağıdır. Sınəsindən qırx bulaq axır. Aşıq Ələsgərin tərif dediyi Xoşbulaq yaylağı onun qucağındadır.

Onlar Xoşbulaqda çörək yeyib gəlib Zağalıdan keçirlər. Sədnik Paşa deyir:

- Bax, o, ulu babamızın adını daşıyan Pirsultan dağıdır, bu yaxınlıqda qayalıqdan sızıb gələn Amanı bulağıdır.

Alıyev dillənir:

- Müəllim, mən Sizə dedim ki, məni nüfuzlu ailələrlə, nəsillərlə tanış edin, Siz isə qayaların, daşların əfsanəsindən danışmaqdan doymadınız.

Sədnik Paşa dedi:

- Yoldaş Alıyev, mən ömrüm boyu xalqın tarixini və folklorunu öyrənməyə çalışmışam. Rayonda redaktor olduğum vaxtdan qırx il keçir. O vaxtdan bəri kimsə müflisləşib, kimsə varlanıb. Bunu raykomun işçiləri daha yaxşı bilər.

Atın ölüm aktı çoxdan yazılıb

Qədir Zeynalov Daşkəsən rayon kənd təsərrüfatı şöbəsində baytar həkimi işləyirdi.

Bir gün o, ata istirahət vermədən çapdığından Mollahasanlı kəndi yaxınlığındakı Hamam çayı deyilən yerdə at yıxılır. O, nə illah eləyir, atı yerindən qaldıra bilmir. Atın yəhərini açıb bir evə qoyur və rayon mərkəzinə qayıdır. Atı ölmüş bilib baş baytar həkimi Pirəliyə ölüm aktı yazdırır və dövlətdən sığorta alır.

Necə olursa at ölmür. Düzdə, yamacda otlayır, ot tayalarının dibində gecələyir. Zootexnik Qasım Hamam çayından keçərkən atı tanıyır, tutub evinə gətirir, yəhərləyib-yüynləyib minməyə başlayır.

Baytar həkimi Qədir Zeynalov atı Qasımdan almaq istəyir. İşə qarışan redaktor Sədnik Paşa Qədir Zeynalova deyir:

- Siz bu ata ölüm aktı yazdırmısınız, sığortasını da almısınız. Zootexnik Qasıma sağ ol deyin. Əlini sıxın. Qoy qazan ağzıörtülü qaynasın.

Tülkü yüz toyuğu birdən apara bilməz

Sədnik Paşa Daşkəsən rayon qəzetində işləyərkən belə bir məlumat alır ki, Təzəkənd kolxozunu yoxlayan müfəttiş

nöqsanlar tapır, lakin üzə çıxarmır. Yüz toyuq alıb hər şeyi ört-basdır edir.

Sədnik Paşa yanında gətirdiyi müfəttişə deyir:

- Təsərrüfatın başqa sahələri ilə işim yoxdur. Təkcə toyuq fermasını yoxla.

Bunu eşidən ferma müdiri deyir:

- Fermada yüz toyuq çatmır.

- Akt tapırlar ki, fermadan tülkü yüz toyuq aparıb.

Sədnik müəllim deyir:

- A yoldaş ferma müdiri, tülkü yüz toyuğu apara bilməz. Düzünü boynuna al ki, toyuqları böhtana rast gəlmiş tülkü yox, müfəttiş aparıb.

İnəklərin arasında çıxdı

Sədnik Paşa Daşkəsəndə redaktor işləyərkən müxbirlər rayon istehlak cəmiyyəti sədrinin papağını bir qadının qapısından tapıb gətirmişdilər. Sədr qadınla birlikdə yeyib-içmiş, sərxoş olduğu üçün səndələyib yıxılmış və papağı da orada qalmışdı.

Müxbir postunun üzvləri həmin evə nəzarət etməyə başladılar. Sədr ərsiz qadının evində yatıb qalmışdı. Evin həndəvərindəki adamları görüb bayıra çıxmırdı. O, belə qərara gəldi ki, camaatın gözünə görünməmək üçün «Molotov» kolxozunun mal-qarası qapıdan keçib gedəndə naxıra qarışib, getsin.

Bir azdan sədr yaxınlıqdan gəlib keçən naxıra qarışdı. Lakin bunu görən müxbirlər onun şəklini çəkdilər.

Ertəsi gün Sədnik Paşa sədri yanına çağırıb əvvəlcə papağını, sonra isə naxır içərisində şəklini göstərdi. Sədr özünü o yerə qoymayıb dedi:

- Bacı oğlu, mən görən gözəli sən görəsən, naxıra da qarışarsan, at ilxısına da.

Sədnik Paşa ona dedi:

- Hər halda bu, yaxşı əlamət deyil.

Bunların fərqi varmı?

Bir gün bir nəfər Sədnik Paşadan soruşur:

- Dağın o tərəfində yaşayanlar göyçəlilərdir, bu tərəfində yaşayanlar isə daşkəsənlilər. Bunların arasında fərq varmı?

Sədnik müəllim deyir:

- Əlbəttə, var. Daşkəsənlilər dağa tapınır, dağa and içir. Onların ən möhkəm and yeri ulu Qoşqardır. Ən çətin anda Qoşqara qurban deyirlər, qoçu, qoyunu Qoşqarın daşının, qayasının başına hərləyib kəsirlər. Göyçəlilər isə ocaqlara and içirlər, nəzir qoyurlar, qurbanlar kəsirlər. Göyçədə onların and yeri, güvənc yeri Mirəli Ağanın, Seyid Bayramın və başqa müqəddəs insanların ocağı və qəbridir.

Həkim sərxoş, kabinet boş

Sədnik Paşaya hələ ev verilmədiyindən redaksiyada divanın üstündə yatırdı. Bir gün gecəyarı pəncərə döyüldü. Kimsə hövlank dedi:

- Yoldaş redaktor, məni baş həkim Cəfərovun əlindən qurtar.

Sədnik Paşa qapını açıb tibb bacısını güc-bəla ilə sərxoş həkimin əlindən aldı. Bu hadisə ilə bağlı «Həkim sərxoş, kabinet boş» adlı felyeton yazdı və qəzetdə dərc etdirdi.

O zaman senzura işinə Ağamirzə Ələkbərov baxırdı. Nədənsə, Ağamirzə müəllim rayonda yox idi. Sədnik Paşa çarəsiz qalıb I katib Şahmar Kərimova üz tutdu. Kərimovun gözü felyetona sataşdı, amma qəzetə qol çəkmişdi. Yumruğunu qəzetin üstünə endirərkən stolun üstündəki

şüşə parça-parça oldu. Katibin sağ əlinin qanı qəzeti qana boyadı.

Sədnik Paşa qəzeti götürüb dərhal katibin kabinetindən çıxdı və bir maşına oturub Gəncə Vilayət Komitəsinə gəldi. Onu II katib Əliyev qəbul etdi. Redaktora bərk təpəndi və bildirdi ki, sən həddini o qədər aşmısan ki, I katibin qohumundan felyeton yazmısan?

Sədnik Paşa II katibin sözlərinə məhəl qoymayıb onu yaxşı tanıyan I katib İmam Mustafayevin qəbuluna gəldi. İmam Mustafayev Sədnik Paşanın əlindəki qanlı qəzeti görüb II katibə göstəriş verdi:

- Təcili, siz də, Şahmar Kərimov da mənim otağında olun!

Bir azdan Əliyev də, Şahmar Kərimov da İmam Mustafayevin yanına gəldilər. İmam Mustafayev üzünü Əliyevə tutub dedi:

- Yoldaş Əliyev, redaktorla bu şəkildə danışmaq olmaz, özü də mənim yaxşı tanıdığım Sədnik Paşa ilə. – Sağ əli sarıqlı Şahmar Kərimovu ayağa qaldırdı. – Gərək sən, qanını qəzetin üstə yox, müharibədə düşmənin üstünə tökəydin. Gedin, həftənin sonuna Rayon Partiya Komitəsinin plenumunu çağırın, söhbətimizi orada tamamlayarıq.

Sədnik Paşa ayağa qalxıb, dedi:

- Sağ olun, İmam müəllim. Nə yaxşı ki, siz varsız.

Marıxda siz durun

Bir gün Mirzə müəllim gəlib Sədnik Paşaya dedi ki, evdə oturub darıxırsan. Ətrafımız meşəlikdir. İstirahət günləri bizimlə ova çıxacaq.

Meşə ovu belədir: heyvana sürə çəkəndə meşəliklə qaçmır, ağaclara ilişib bilər. Yağışlar meşəlikdən çay kimi axır və ona görə də orada şırım açır. Həmin şırımda ağac

bitmir, heyvan orayla qaçanda heç bir maneə olmur. Bir adam meşənin ayağından sürə çəkir, yəni ovu yerindən tərpedir, ikinci adam tərənin başında sel-su axan yarığın qurtaracağında marıxda yatır. Çox ayıq-sayıq olur. Ov gəldikdə vurur.

Bir gün ov zamanı Sədnik Paşanı marıxda qoyurlar. O, görür ki, nə ceyran var, nə cüyür. Güllə başının üstündən dolu kimi yağır. Deyəsən, elə birinci ov Sədnik Paşanın özüdür. Səssiz-küysüz marığı buraxıb kəndə gəlir.

* * *

Güney kənd məktəbinin xadiməsi Gülüstan arvad Sədnik Paşanın yanına gəlib bildirdi ki, Mirzə müəllimgillə ov zamanı sən marıxdan qaçmısan, ov baş tutmayıb. Mənim düyəmi aparıb kəsiblər, bir budunu da sənə pay çıxıblar.

Sədnik Paşa Gülüstan arvaddan danasının qiymətini öyrəndi və dedi:

- Səs-küy salma. Sabah maaş günüdür. Dananın pulu düpbədüz özünə çatacaq.

Gülüstan arvad çıxıb gedən kimi Mirzə müəllim gəldi, dananın budunu masanın üstünə qoydu və şəstlə dedi:

- Müəllim, sən ovu qoydun qaçdın, bu da ovladığımız cüyürün dal bududur.

Sədnik Paşa dedi:

- Mirzə müəllim, o cüyürün sahibəsi gəlmişdi. Danışdım səhər maaşdan haqqını ödəyərək. İndi isə o danacüyürün budunu qovurma elə, ləzzətlə yeyək

O sənın təhsilindir, bu da mənim

Sədnik Paşa Pirsultanlı orta məktəbdə oxuyurdu. Şair Cavada xəbər verirlər ki, gənc bir uşaq şer yazır. Şair

Cavad sazını götürüb Dəstəfur kənd orta İnternat məktəbinin direktoru İsaq İsmayılovun yanına gəlib deyir:

- Müəllim, məni o şer yazan şagirdinizlə görüşdür.

Dərs vaxtı qəflətən direktor və Şair Cavad sinfə daxil olurlar. Şair Cavad soruşur:

- Sədnik kimdir?

Arıq və cılız olan Sədnik internat paltarında ayağa qalxıb deyir:

- Aşiq əmi, Sədnik mənəm, sözünü de.

Şair Cavad sazı kökləmək istəyir, o da yaxşı alınmır. Şair Cavad fars sözləri qarışıq qoşma deyməyə başlayır:

*Aləmi ərvafda neçə min il tamam,
Kimidi oxudu yasini, yasin.
Nə deyib, oxuyanda bərqarar oldu,
Kimin hörmətindən sin oldu yasin.*

Sədnik deyir:

- Aşiq əmi, bir-bir deyək, bir-bir cavab verək.

*Bura xoş gəlmisən, ay Şair Cavad,
Gəl, tangesdən, kotangesdən danışaq.*

Şair Cavad üzünü İsaq müəllimə tutub deyir:

- A qadan alım, tanges, kotanges nədir?

Sədnik aşığı nəfəs çəkməyə qoymur. Deyir:

- Sizin dediyiniz qoşma aldığımız molla təhsilindən, mənim tanges-kotangesim isə Sovet təhsilindən xəbər verir.

Aradan bir neçə il keçir. Sədnik Paşa institutu bitirib rayon qəzetinə redaktor təyin olunur. Şair Cavad şerlərini çap etdirmək üçün redaksiyaya gəlir. Qapını açıb içəri daxil olur. Diqqətlə baxıb deyir:

- A qadan alım, yoxsa, internatda gördüyüm həmin o tanges-kotangessən.

Atandan xəbər yoxdur

- Ə İsbə, atandan xəbər yoxdur.

- Sədnik Paşa, orta məktəbdə bir oxumuşuq. Sənə hörmətim var. O nə sözdür atandan xəbər yoxdur.

- Ay İsbə, mənə başqa cür başa düşmə. O mənada deyirəm ki, atandan xəbər yoxdu, atan kənddən gəlib redaksiyada qiyamət qopardı. Mənə dedi ki, Daşkəsənin raykomu Rza Məmmədov oğlum Çanaqçı kəndinə kolxoz sədrə qoyur. Ondan nə sədr olar? Hələ 25 yaşı var evimizə bir qəpik qazanc gətirməyib.

İsbə bu sözləri dinləyib raykoma tərəf döndü.

Raykomun I katibi Sədnik Paşanı otağına çağırırdı. Əlini stola vurub acıqlı-acıqlı dilləndi:

- Mənim redaktorum mənə kömək etməli, yoxsa işimi pozmalıdır? Hazırlaş, bu cavan oğlan, mən, siz Çanaqçıya seçkiyə gedirik.

Çanaqçı camaatı kəndin girəcəyinə toplaşmışdı. Ağsaqqallardan bir neçəsi qabağa yeriyib dedi:

- A yoldaş raykom, keçən il bir beləsinə çöldən tutub gətirib sədr qoydun. Bir ilin içərisində mal-qoyunu elə toplayıblar ki, indi həmin sədr gözünün suyunu tökə-tökə camaatdan toğlu yığır, dana yığır.

Katib dedi:

- İsbə qonşu kənddəndir. Onu aparın, rayonda yanınızda işlədin. Onun qabiliyyəti, bacırığı sizi razı salandan sonra gətirər sədr seçərsiniz. Onun atası Xəlil kişi dünən, bax, bu redaktorun yanında olub. Səhər tezdən isə bizim Çanaqçı kəndinə gəlib camaata yalvarıb ki, sizə qurban olum, mənə bu bələdan qurtarın.

İsbəni maşından düşürüb raykom və redaktor rayona yolladı.

Rza Məmmədov aradakı sükutu pozub dedi:

- Boy var, buxun var, yar-yaraşiq var. Axı bundan niyə sədr olmasın?

Sədnik Paşa dözməyib dilləndi:

- Sizi raykom seçəndə boy-buxununuzu nəzərə alıblar?

Arada papaq yandı

İndi Gəncədə bazarkom işləyən Nəcəf Nəbiyev orta internat məktəbində Sədnik Paşa ilə bir yerdə oxuyub. Hər gün şagirdlərdən biri yeməxananın mətbəxindən köz götürüb yataqxanının sobasını qalayır. Bir gün növbətçi Sədnik Paşa idi, möhkəm qar yağmışdı. O tərəfdən Nəcəf at kimi kişnəyə-kışnəyə gəlib təpiklə Sədnikin əlindəki közü yerə tökdü. Sədnik arxa tərəfdən Nəcəfin başından papağını götürüb yerə tökülmüş közü içərisinə yığdı. Yataqxanının sobasına çatana qədər yanmış papaqdan köz yerə töküldü. Sədnik yerə tökülmüş közlə ocağı yandırdı. Bunlardan xəbər tutan məktəbin direktoru İsaq İsmayılov Sədnik Paşaya bir çubuq çəkdi. Sədnik Paşa raykoma zəng vurub dedi:

- Atası müharibədə qalmış uşaqları məktəb direktoru çubuqla göynədir.

Kiçik bir hadisə rayonu məktəbə tökdü.

Sədnik Paşa direktora dedi:

- Yoldaş İsmayılov, bundan sonra kimə əl qaldırıldığını yaxşı bil.

Məntəqə Kürün o üzündədi, yoxsa bu üzündə?

Sədnik Paşa rayonlararası «Mübariz» qəzetinin redaktoru idi. Qəzetdə verilən yarış cədvəlində Xanlar rayon əməkçilərinin bostan-tərəvəz məhsullarını qırx yeddi faiz ödədiyi bildirilirdi. Sahələrdə məhsul bol idi. Geriliyin səbəbini öyrənmək üçün Sədnik müəllim fotomüxbir Məhərrəm Əliyevi və qəzetin əməkdaşı Marlen Zeynalovu həmin bölgəyə ezam edir.

Məlum olur ki, kolxoz və sovxoz direktorları hazır məhsulları Gəncə qəbul məntəqəsinə aparmaq əvəzinə, Samux tərəfdən, Kürün üstündən keçirib, Tiflis şəhərinə satmağa aparırlar. Qəzetin əməkdaşları Kürün o tayında dayanıb bostan-tərəvəz məhsulları aparan maşınların şəklini çəkirlər, qeydlər götürürlər.

Bundan xəbər tutan Xanlar Rayon Partiya Komitəsinin II katibi Məmməd Cəlilov büro üzvlərini yığır. Sədnik Pirsultanlıni da büroya dəvət edirlər. Əsas məsələyə keçməmiş Sədnik Paşa soruşur:

- Sizin bostan-tərəvəz məhsullarınız qəbul məntəqələrinə Kürün bu üzündə təhvil verilir, yoxsa o biri üzündə?

Sən Marksdan da sərrast demisən

Sədnik müəllim rayonlararası «Mübariz» qəzetinin redaktoru olanda sürücüsü Qara Mustafa ilə böyük oğlu Səyyafı bazara göndərir. Səyyaf yolda Mustafadan soruşur:

- Mustafa əmi, ayda nə qədər pul alırsan?

Mustafa deyir:

- Yüz iyirmi manat.

Səyyaf iki əlini yaxın tutub deyir:

- Rolu bir belə fırlayırsan, bir də belə, o qədər pul alırsan, çoxdu də.

Mustafa bu sözdən alınır və acıqlı-acıqlı deyir:

- Dədən heç rolu fırlamaya-fırlamaya (iki əllərini xeyli aralı tutur) bu boyda – bu boyda pul alır.

Səyyaf evə gələndə Mustafa ilə nə söhbət elədiyini atasına danışır.

Söhbətdən hali olan Sədnik Paşa Mustafaya deyir ki, səhər redaksiya əməkdaşlarının iclasında iştirak elə.

Səhər iclas başlayır. Sədnik müəllim çıxış zamanı Mustafanın dünən dediyi sözlərə işarə edərək deyir:

- Ay yoldaşlar, bizim Mustafa demiş, bu boyda-bu boyda pul alırıq, ancaq yaxşı işləmirik.

Mustafa yerində qurcuxa-qurcuxa dillənir:

- Ay yoldaş Paşayev, Marks yadından çıxdı ki, Mustafadan misal gətirəsi oldun?

Sədnik müəllim gülə-gülə deyir:

- Qara Mustafa, sən Marksdan da sərrast demisən.

Dəginən ki inəgin əridir

Sədnik Paşa Pirsultanlı rayonlararası «Mübariz» qəzetinin redaktoru işləyəndə arabir raykom katibləri ilə birlikdə sahələrə çıxırdı. O, bir dəfə Yevlax Rayon Partiya Komitəsinin I katibi Kamal Abdullayevlə Salahlı sahəsinə yola düşdü. Yolun kənarında bir kişi ot biçirdi. Raykom katibi Abdullayev maşını saxlatdırıb uca səsle dedi:

- A kişi, sənə kim icazə verib, otu qırırısan?

Bir qədər aralanandan sonra uçuq tövlələrə rast gəldi. Katib kolxoz sədrinə bərk hirsələndi:

- İneklerin qərəji niyə təmir olunmayıb?

Bir qədər getdilər, yolun kənarında cins kələnin burnuna zəncir halqası taxıb çəmənlikdə hörükləmişdilər.

Katib soruşdu:

- Bu nədir?

Sədnik Paşa bildirdi ki, kələdir.

- Başa düşmədim?

- Buğadır.

Katib yenə dedi:

- Anlamadım?

Sədnik Paşa buğanın vəzifəsini izah etdi.

Katib dedi:

- Ədə, de ki inəgin əridir də.

Sədnik Paşa bildirdi ki, xüsusi bir inəklə onun rəsmi kəbin kağızı olmadığı üçün o bir inəyin əri ola bilməz. O, buğadır ki, buğadır.

Kişinin bağı çatlamadımı?

Sədnik Paşa Pirsultanlı rayonlararası «Mübariz» qəzetində redaktor işləyərkən sürücü Qara Mustafa bir gün onunla söhbət edir:

- Ay müəllim, bircə gün balabançı Yolbasan Hüseyn məni görməsəydi, bağı çatlardı. Hətta toya, nişana gedəndə aşıqlardan xahiş edərdi ki, mənim maşınımda getsinlər. Bir neçə ildi ki Hüseyn dünyasını dəyişib.

Sədnik Paşa deyir:

- Ə, Mustafa, belə dostluq olmaz. İndi kişinin bağı çatlayır. Görüşə hazırlaş.

Bu nöqtələri kim düzüb?

Sədnik Paşa rayonlararası «Mübariz» qəzetində məşhur jurnalist Abbas Rəcəbli ilə bir yerdə işləyirdi. Onu Daşkəsənə göndərmişdilər ki, buradakı yaxın adamlardan Sədnik Paşaya qarşı tənqidi materiallar toplayıb gətirsin.

Bir gün Abbas Rəcəbli bir qalın dəftər yazı gətirmişdi. O, dəftəri otaqda qoyub çayxanaya getdi. Sədnik Paşa həmkarının ərəb əlifbası ilə yazdığı yazılarının altına-üstünə çoxlu nöqtələr düzdü.

Hamı redaktorun otağına planlaşdırmaya yığışdı. Birinci Abbas Rəcəblini ayağa qaldırıb Daşkəsəndən nə yazılar gətirdiyini soruşdular. O, cənəyi gözünə taxıb, dəftərdə yazılanları oxumaq istədi. Oxuya bilmədi. Bircə söz işlətdi:

- Ay zırvazır, bu nöqtələri kim düzüb?

Tərifinə nə söz

Xəlifə İbrahimov Daşkəsəndə I katib olarkən Sədnik Paşa ilə münasibətləri soyuq olmuşdu. O, Goranboya I katib gələndən xeyli sonra Sədnik Paşanı da həmin rayona redaktor göndərirlər.

Bir gün rayon fəallarının yığıncağı idi. Yığıncaqda redaktorun müavini iştirak edirdi. Xəlifə İbrahimov Sədnik Paşanı öz yanında oturtdu və onu yığıncaq iştirakçılarına təqdim etməyə başladı:

- Yoldaşlar, bu bizim rayona təzə gəlmiş redaktordur. Mən onunla başqa rayonda da bir yerdə işləmişəm. Onun boyu, şirin dili sizi aldatmasın. Təsərrüfatı gəzəcək, gül-gülə ayrılacaq, sabah görəcəksiniz ki, qəzətdə bir felyeton çıxarıb, bütün eyiblərinizi ortaya töküüb. İndidən deyirəm, işinizi ehtiyatsız tutmayın.

Hamının diqqəti Sədnik Paşada idi. Baxışlarından bircə cümlə oxunurdu: «Ayə, bu nə qorxulu adamdır!»

Yığıncaqdan çıxanda Xəlifə İbrahimov Sədnik Pirsultanlını özü ilə nahara apardı və süfrə arxasında dedi:

- Gördünüz, Sizi necə təriflədim?

Sədnik Paşa ayağa qalxdı, əllərini sinəsində çarpazlayıb dedi:

- Tərifləyiq olasınız, yoldaş İbrahimov.

Mənə qələmi olan demaqoq tap gətir

Mərkəzi Komitə Sədnik Paşanı rayonlararası «Mübariz» qəzetinə redaktor göndərir. Redaksiyada bir neçə jurnalistə ehtiyac vardı. Bu rayonda uzun müddət redaktor işləmiş Əvəz Həsənov məsul katib vəzifəsində işləyirdi. Bir gün Sədnik Paşa ona deyir:

- Əvəz müəllim, yaxşı qələmi olan bir neçə jurnalist tap.

Əvəz səhər tezdən yarlı-yaraşlıq, geyimli-kecimli gənc bir müəllimi gətirib təqdim edir.

- Sədnik müəllim, olduqca sakit adamdır.

- Əvəz, mənə sakit adam lazım deyil, qələmi olan adam lazımdır.

Əvəz dalbadal bir neçə adam gətirir, hər dəfə də eyni sözləri təkrar edir:

- Çox dinc və sakit adamdır. Xasiyyəti yaxşı olsun, yazmağı öyrənəcək. Tutaq ki, qələmi var, amma demaqoqdur. Beləsi bizim nəyimizə gərəkdir.

Sədnik Paşa özünü saxlaya bilməyib deyir:

- Lap demaqoqun-demaqoqu olsun. Gündə də məndən yazsın, təkcə redaksiyanın tələblərini ödəsin, gündəlik tapşırığı yerinə yetirsin. Əvəz müəllim, demaqoqun-demaqoqu mənəm ki, məni redaktor qoyublar. Bacarığı olan adam dilli-dişli olur. Bacarıqsız adamın dinc

dayanmaqdan savayı nə çarəsi var. Mənə qələmi olan demağ tap gətir.

Kür-Araz çətin təmizləyər

İstedadlı jurnalist Çingiz Axundov rayonlararası «Mübariz» qəzetində məsul katib vəzifəsində işləyirdi. O, hey deyirdi:

- Sizə nə var, eldə-obada, kəndlərdə-meşələrdə kefdəsiniz. Mən isə istidə-soyuqda bu otaqda canım çıxaxıxa işləyirəm.

Bir gün Sədnik Paşa Çingizi dilə tutub, Daşkəsənin Dəstəfur kəndinə qədər maşınla, oradan Zinzahala isə at ilə apardı. Atıdan düşəndə Çingiz baxdı ki, şalvarı qırış-qırışdı, özündən də at iyi gəlir. Kənddə onları çox hörmətlə qarşıladılar. Qoyun, beçə kəsdilər, süfrəyə bal, qaymaq gətirdilər. Çingiz könülsüz-könülsüz bu nemətləri yeyir və tez-tez əllərini burnuna toxundururdu. Birdən o, əyilib Sədnik müəllimin qulağına dedi:

- Sədnik, özümü Gəncə hamamına çatdırsaydım...

Sədnik Paşa dedi:

- Çingiz, bu işə hamamın gücü çatmaz. Gərək Araz ilə Kürün birləşdiyi yerdə – İç Muğanda çimib, Gəncəyə qayıdasan.

Öküz kimi olacaqsan

Sədnik Paşa «Mübariz» qəzetinin redaktoru işləyərkən Aşıq Ələsgərin qardaşı Çoban Məhəmmədin oğlu Həsəni fotomüxbir vəzifəsinə götürür. Həsən Naftalanda yaşayırdı.

Bir gün Həsən Sədnik Paşaya deyir:

- Müəllim, mantyor işığımı kəsmişdi. Qoşalülə tufəngimi çiyinə keçirib işığı bağlamaq üçün elektrik dirəyinə çıxdım. Bu vaxt mantyor qışqıra-qışqıra gəldi. Elektrik dirəyindən ona 5-6 güllə atdım, dəymədi. Dəysə, böyük peşmançılıq olacaqdı. Qadasın alım, müəllim, əsəbiyəm. Müalicəyə ehtiyacım var. Naftalanın baş həkimi professor Paşayev sizin qohumunuzdur. Ondan xahiş elə, məni əməlli-başlı müalicə etsin.

Sədnik Paşa zəng edib Həsəni həkim Paşayevə tapşırır. Həsənlə professor görüşür. O, ocaqda qaynayan uzun bir iynəni Həsənə göstərib deyir:

- Həsən, bax, o iynə sənin üçündür. Bütün əsəbini götürəcək. Anana-bacına söysələr də, özündən çıxmayacaqsan. Öküz kimi olacaqsan.

Həsən deyir:

- Professor, məni gözlə, evə dəyib gəlirəm.

Həsən gedir və bir azdan evdən qoşalülə tufəngini götürüb otağa daxil olur və deyir:

- Səndən xahiş etdim ki, əsəbimi müalicə elə, yoxsa məni öküzə döndər? İndi sənin cavabını bu qoşalülə verəcək.

Həsən professor Paşayevi otaqda o üzə-bu üzə qovur. Səse gələn adamlar onu bir təhər xilas edirlər.

Həsən kalyaskalı motoskletinə minib Sədnik Paşaya cəza verməyə gəlir. Professor Paşayev də Sədnik Paşanı o ki var söyür.

Sədnik Paşa tez redaksiya işçilərini bir yerə yığır və baş mühasibə deyir:

- Həsənin işdən çıxmaq ərizəsini al və ona qabaqcadan bir illik maaş ver.

Zəfəranlı plov

Sədnik Paşa Daşkəsəndə redaktor işləyərkən onunla Rayon Partiya Komitəsinin I katibi Xəlifə İbrahimov arasında qeyri-normal vəziyyət yaranmışdı. Bir müddətdən sonra Xəlifə İbrahimovu Goranboya I katib göndərdilər. Az keçməmiş Sədnik Paşanı həmin rayonun «Mübariz» qəzetinə redaktor təyin etdilər.

Redaktor vəzifəsində gözü olan qəzetçilərdən neçəsinin qulağı səsdə idi ki, redaktorla katib arasında narazılıq baş verədi. Onlar özləri də münaqişə yaratmağa çalışırdılar.

Payon Komitəsi ilə redaksiyanın ilk partiya təşkilatı bir idi. Təşkilatın yığıncaqlarının birində redaktor müavini Ramiz Vəliyev təklif etdi ki, iclasın sədri Sədnik Paşa olsun. İclasda məsələlər müzakirə edildikcə Xəlifə İbrahimov hər çıxışa öz münasibətini bildirirdi.

Sədnik Paşa dözməyib dedi:

- Yoldaş İbrahimov, bu, sizin büronuz deyil, sözünüz varsa, söz alın, çıxış edin.

Xəlifə İbrahimov acıq eləyib iclasdan çıxdı və sonra otağından zəng etdi:

- Paşayev, iclas qutaranda mənim otağıma gəl!

İclas II katib Təfildarın otağında gedirdi. II katib xahiş etdi ki, Paşayev, iclası yığcam elə.

Qurğu qurmuş redaksiya işçilərinin üzü gülürdü.

Sədnik Paşa I katibin otağına daxil oldu. Katib qeyzlə dilləndi:

- Bura Daşkəsən deyil ki, arxanda Qoşqar dağı dura. Burada arxanda mənəm. Niyə dəbərirsən, özündən çıxırsan?

Sədnik Paşa dedi:

- Yoldaş katib, Sizin büronuz var. Adamları çıxarmaq, işə qoymaq səlahiyyətiniz var. Lakin məni bircə iclasda nüfuzdan salsanız, işçilər sözümlə baxmaz. Qəzet ağ çıxar.

Son cümlə Xəlifə İbrahimovun xoşuna gəldi. Zəngi basıb bufetçi qadını çağırdı və dedi:

- O mürəbbəli çayı, zəfəranlı plovu gətir, bu cavan redaktorla barışaq.

Raykomun binasından çıxarkən Xəlifə İbrahimov gülə-gülə dedi:

- Hə, Sədnik Paşa, bizi də mürəbbəli çay, zəfəranlı plov barişdırdı.

Pilləkənin altında gizlənmiş qəzetçilər katibin sözlərini eşidəndən sonra bir-bir Sədnik Paşanın əlini sıxdılar və dedilər:

- Sədnik Paşa, sən ki bu qurğudan, həngamədən çıxdın hamımız səninlə qardaşıq.

Paşayev dedi:

- Biz elə birinci gündən qardaşıq, lakin vəzifə iştahanız sizi rahat işləməyə qoymur.

Tormozun tutmursa...

Bir gün Goranboyda Sadıq kişi adlı birisi pambığın suyunu açıb bağ-baxçanı sulayırdı. Rayon işçisi Ələmdar onun suyunu kəsdi və pambığa tərəf axıtdı. Sadıq kişi əlindəki belə söykənib Ələmdara söyüş yağdırmağa başladı. Ələmdar yumşaq-yumşaq:

- Ə, kişi - kişiyə söyməz! – deyib Sadıq kişiyə elə bir şillə vurdu ki, Sadıq kişi Sədnik müəllimin üstünə yıxıldı.

Sədnik müəllim onu kənara tullayıb dilləndi:

- A kişi, sən ki tormozun tutmayacaqdı, niyə söyüş eləyirdin?

Bir evə iki order

Goranboy evlər idarəsinin müdiri Məmməd Məmmədov bir ev üçün iki adama order vermişdi. Onlar şikayətə gələndə M. Məmmədov soruşdu:

- Kimin orderinin tarixi köhnədir?

Onlardan birisi dilləndi:

- Məmməd müəllim, siz soruşun ki, kim çoxdan ev nöbəsindədir?

Bu şikayətdə iştirak edən Sədnik Paşa dedi:

- Məmməd müəllim, sən ömrün boyu rəhbər vəzifələrdə işləmişən. Çoxlarını dolaşdırmısan, amma indi başqalarından bərk dolaşmısan.

Mən ştatda ola-ola...

Sədnik Paşa Goranboyda rayonlararası «Mübariz» qəzetinin redaktoru olan zaman Safikürd kənd sakini Nadir Çıraqov adlı birisi redaksiyada ştatdankənar müxbir işləyirdi. O, hər səhər redaksiyaya hamıdan əvvəl gəlirdi. Sədnik müəllim nə qədər tez gəlirdisə, Nadir Çıraqovu qapının ağzında görürdü. Yazı-pozunu yaxşı bilməsə də, faktları yerli-yerində toplayıb gətirə bilirdi. Hər dəfə də onunla bağlı bir cəncəl yaranırdı.

Bir gün qonaq evinə yuxarıdan nümayəndələr gəlmişdi. Raykomun I katibi Nadir Abbasov Firəddin Əhmədova zəng etdi ki, qonaqlarımız var, təcili Təbriz üzümü yığdırıb göndər.

Tapşırığa əməl olundu. Həmin üzümdən Sədnik Paşa da doyunca yedi.

Ertəsi gün Çıraqov redaksiyanın qapısını kəsdirib Sədnik Paşanı görən kimi dedi:

- Ay yoldaş Paşayev, üzüm bağları talandı. Firəddin Əhmədovun yığdırdığı üzüm səbətini 3- 4 adam maşına güclə qaldırırdı.

Sədnik Paşa dedi:

- Çıraqov, mən ştatda ola-ola canfəşanlıq etmirəm. Belə çıxır ki, işini-gücünü buraxıb, kolxoz sədrini izləməklə məşğulsan.

Sonra Sədnik Paşa Firəddin Əhmədova zəng etdi.

- Danışan Sədnik müəllimdir. Bu gündən yanğın söndürən dəstədə Nadir Çıraqova bir ştat iş ver.

Nadir Çıraqov sevincək şatdankənar müxbir vəsiqəsini çıxarıb masanın üstünə qoydu. Sədnik Paşanın əlini bərk-bərk sıxdı və cani-dildən «sağ ol» dedi. Çıraqov redaktorun əlini bir əlli, redaktor isə onun əlini iki əlli sıxıb yola saldı.

Su şərəbdən ağırdır

Sədnik Paşa «Mübariz» qəzetinin redaktoru olarkən bir gün belə bir məlumat aldı ki, «Qarayer» sovxozunun Qaraçanaq şərəb anbarında neçə tonluq şərəb çəni partlamışdır. Ancaq Sədnik Paşanın başqa məlumatı da var idi: Şərəbı bir yandan daşayıb çəni boş qoymuşlar. Sonra çəni ağzınacan su ilə doldurub bir yerini deşərək «şərəbı» yerə axıtmışlar.

Sədnik Paşa bu məsələ ilə əlaqədar yoxlamada iştirak edən mühəndisə dedi:

- Yoldaş mühəndis, siz bilirsiniz ki, su şərəbdən ağırdır. Torpağı bir metr uzununa, bir metr də eninə qazdırın. Su dərininə işləmiş olacaq, şərəb isə nə qədər varsa, torpaq süzüb saxlayacaqdır.

Yer qazıldı, üst qatda 30-40 sm şərəb göründü. Sədnik Paşa dedi:

- Eni – uzuna zərb elə, həqiqət üzə çıxsın.

Bir azdan direktor da gəlib çıxdı və Sədnik Pirsultanlıya dedi:

- Yoldaş redaktor, elə bil ki, anbardarın doqquz baş külfətinin başını kəsirsiniz.

Sədnik Paşa anbardan çıxdı, maşına mindi və dedi:

- Çəni təmir edin, şərəbla doldurun! Onda heç kəsin burnu qanamayacaq.

Buraya gəlib sizə oxşadım

1960-cı illərdə Sədnik Paşa Göyçədə folklor materialları toplayarkən hansı qapını döyürdüsə beçə, quzu kəsirdilər. Bir dəfə özünün duzlu-məzəli söhbətləri ilə tanınan Şelli oğlu Sədnik müəllimə iki erkək kəsir.

Aradan bir neçə il keçir. Bir gün Sədnik Pirsultanlı Gəncə bazarına gedərkən görür ki, Şelli oğlu orada qarpız satır. Sədnik Paşa Şelli oğlunu tanısa da, Şelli oğlu onu tanımır.

Sədnik Paşa ondan yaxşı bir qarpız seçməsinə xahiş edir. Şelli oğlu isə qarpızı o üzə-bu üzə çevirib, hər dəfə də kal qarpız seçir. Sədnik müəllim dözməyib deyir:

- Ayə, Şelli oğlu, Göyçədə Sədnik müəllimə pulsuz-parasız iki erkək kəsirsən, Gəncədə isə ona kal qarpız sırmaq istəyirsən?

Şelli oğlu gülə-gülə cavab verir:

- Müəllim, buraya gəlib sizə oxşadım.

Sədnik Paşa yarızarafat, yarıciddi deyir:

- Şelli oğlu, Gəncədə yaxşı adamlar çoxdur, onlara oxşamaq lazımdır. Göyçədə göyçəlinin hər biri bir qızıl idi. Heyf, sən qarpızın içimi göynətdi, bir qızılı bir abbası elədi.

O da ki bizdə

Gəncə qəzetində Şəmsi Muradovla Sədnik Paşa birlikdə işləyirdilər. Şəmsi Muradov elə hey deyirdi:

- Deyəsən, öləndə də müavin öləcəm. Mən bu qəzetə redaktor kimi qol çəkməyəcəyəm?

Sədnik Paşa şəhər hərbi komissarlığı ilə əlaqə yaradıb redaktor Kəramət Tağıyevi müvəqqəti olaraq yaxınlıqdakı hərbi hissələrin birinə redaktor göndərtdirdi.

Qəzetə rəhbərlik etmək müvəqqəti olaraq Şəmsi Muradova həvalə edildi. Şəmsi Muradov qəzetə baş məqalə yazmadı, qəzetin maketində nəşiləq etdi. O, inzibati yolla nüfuz qazanmaq arzusuna düşdü. Hətta bir gün Sədnik Paşaya acıqlandı:

- İşə gecikmək olmaz! Sədnik Paşa, bu sözlər daha çox Sizə aiddir. Özünüzü çox sərbəst aparırsınız.

Bundan sonra məsul katib Sədnik Paşayev bütün işçilərlə razılaşıb akt yazdılar ki, Kəramət Tağıyev gedəndən bəri qəzetin səviyyəsi aşağı düşüb. Kollektiv xahiş edir ki, təcili surətdə Kəramət Tağıyevi geri qaytarasınız. Sədnik Paşa aktla hərbi komissarlığa müraciət etdi. Səhəri gün axşam Kəramət zəng etdi:

- Sədnik, gəlmişəm. Sabah fasilədən sonra işdə olacam.

Sədnik Paşa Şəmsi Muradov eşidə-eşidə işçilərə göz aydınlığı verdi və dedi:

- Qəzetçiyə intizamdan çox, istedad lazımdır, yaxşı qələm lazımdır. O da ki bizdə.

Biri də nəyə oxşayır, oxşasın

Gəncə şəhər qəzetində işləyərkən şəkil çəkmək üçün yerlərə fotomüxbir lazım olanda Sədnik Paşa deyirdi:

- Şəklini çəkəcəyiniz adam səliqə-sahmanlı, nüfuzlu adamdırsa, Ramiz Hacıyevi aparın. Yox, xala, xətrin qalmasın deyə şəklini çəkməyə məcbursunuzsa, onda Məmmədi aparın. Biri insana oxşasın, biri də nəyə oxşayır oxşasın.

Sədnik Paşanın rejissorluğu ilə

1970-ci illərdə belə bir göstəriş var idi ki, Mərkəzi Komitənin xəbəri olmadan heç kəs namizədlik və doktorluq dissertasiyası müdafiə edə bilməz. Müdafiə ərəfəsində olan Sədnik Paşa redaktorluqdan məsul katib vəzifəsinə keçmişdi. Müdafiə günü iş yoldaşlarından Abdulla Şərifov, Şəmsi Muradov və Oqtay Məmmədov Mərkəzi Komitəyə və Müdafiə Şurasına teleqram göndərdilər ki, Sədnik Paşa kələk qurub müdafiə etmək istəyir. Onların teleqramları qan qaraltsa da, müdafiəyə mane ola bilmədi. Elə həmin günlərdə Əbdürrəhman Vəzirovu Gəncə şəhərinə I katib göndərdilər. Onlar bu dəfə Ə.Vəzirovun əli ilə Sədnik Paşanı vurmaq istədilər.

Büro iclası başladı. Sədnik Paşa yersiz olsa da, çıxışa söz aldı:

- Yoldaş Vəzirov, bunlar məni ləkələmək üçün bir an belə dincəlmirlər. Şəhərimizə gəldiyiniz on gün deyil, hələ Siz adamların yaxşısını, pisini tanımırırsınız. Onlar başa düşməzlər ki, Siz şəhərimizdə təzə olsanız da, partiya işində təzə deyilsiniz.

Vəzirov məsələni gündəlikdən çıxartdı və onlara– çıxın gedin – dedi.

Bayıra çıxarkən bu məsələ ilə maraqlananlar məsələnin necə qurtardığını soruşdular. Oqtay Məmmədov isteza ilə dedi:

- Bu günkü partiya bürosu da Sədnik Paşanın rejissorluğu ilə qurtardı.

Sədnik Paşa üzünü ona tutub qətiyyətlə dedi:

- Rejissor Sədnik Paşa növbəti büronu maraqlı bir tamaşa ilə tamamlayacaqdır.

Kombinat keçisi

Gəncə ət kombinatında bir «Seyis» sürünün qabağı ilə gedən keçi saxlayırdılar. Bu keçi sürünün qabağını çəkir, konveyerə çatanda hoppanıb o taya düşürdü. Qoyun sürüsü bir-bir konveyerlə gedib başı üzülür və dəridən çıxırdı. İkinci dəfə geri qayıdan keçinin tükündən dəmir medal

asılmasa, qoyunların qabağını çəkib aparmırdı. Belə ki, dəmir medalların cingiltisi keçiyə daha xoş gəlirdi. Hər tükündə bir medal parlayırdı.

Bir gün şəhər mədəniyyət və istirahət parkının direktoru işləyən Sədnik Pirsultanlı işçisi Hübətə yanına çağıraraq dedi:

- O ət kombinatının keçisi medaldan ötrü gündə bir sürünü bada verir. Amma sən medal almadan, xeyir görmədən gündə bir işçinin həyatı ilə oynayırısan. Hətta müdiri də onlardan seçmirsən. Şəhərdə elə bir təşkilat qalmayıb ki, bu idarəni tanımasın. Heyf ki, sənin adını da yadlarında saxlamırlar, «kombinat keçisi» deyirlər.

Hər deyilənə inanma

Sədnik Paşa Pirsultanlı namizədlik disser-tasiyasının müdafiəsi ilə əlaqədar olaraq redaktor vəzifəsindən Gəncə şəhər qəzetinə məsul katib gəlmişdi.

Birinci gündən hiss edirdi ki, bəzi əməkdaşlar arasında ona qarşı xoşagəlməz münasibət var. Bu cür münasibət sahibləri belə hesab edirdilər ki, Sədnik Paşa müdafiə edən kimi redaktor keçə bilər. Ona görə də qarşıya məqsəd qoymuşdular ki, Sədnik Paşanı bu mühitdən bezdirib uzaqlaşdırsınlar və ya yararsız hala salsınlar.

Bir çox düyünləri və ipək torları tədbirlə doğrayan Sədnik Paşa gizli davam edən bu işin astarını üzə çıxarmağı qərara aldı.

Şəhər tezdən redaktor Kəramət Tağıyevin kabinetinə gəldi və xahiş etdi ki, bir neçə günlüyünə ona icazə versin. Guya Kürün qırağındakı Kərpikli yatağında və Qazanbulaqda səkkiz yüz qoyunu var. Deyirlər ki, ot-ələf azalıb. Onlara bir baş çəksin. Kəramət Tağıyev dedi:

- Lap on gün icazə verirəm.

Sədnik Paşa Pirsultanlı bildirdi ki, gedim evdə hazırlıq görüm, səhər tezdən sizinlə görüşüb gedəcəm.

Sədnik Paşa səhər tezdən redaksiyaya gəldi, ona bildirdilər ki, təhlükəsizlik şöbəsinin rəisi Saracov redaktor müavininin otağında onu gözləyir. Sədnik Paşa Saracovun yanına getdi. Saracov bildirdi ki, dünəndən bəri Daşkəsən rayonunun statistikasından sizin Kərpicli yataqlarında və Qazanbulaqda səkkiz yüz qoyununuzun olması barədə heç bir məlumat ala bilməmişik.

Sədnik Paşa gülümsünüb dedi:

- Yoldaş Saracov, səkkiz yüz qoyunu saxlamaq üçün onun otundan-ələfindən başqa sürünü otarmağa altmış çoban, qorumaq üçün qırx it, yükünü-barxanasını daşımaq üçün iyirmidən artıq eşşək lazımdır. Redaktor redaktordu ki, aldığı maaşla ailəsini dolandıra bilmir. Məsul katibdə bu qədər var-dövlət haradandır? İcazə verin, mən bir folklorçu kimi sizə qəribə bir əhvalat danışım: Hökmdara deyirlər ki, sənin bağında bir bülbül var, onun bədənində bir kiloqram briliyant var. Bülbülü güc-bəla ilə, böyük xərc-xəsarətlə tutub hökmdara gətirirlər. Bülbül görür ki, hökmdar onu öldürəcəkdir, dilə gəlir:

- Ey böyük hökmdar, mənim bütün bədənim iki yüz qramdır. Bəs o bir kiloqram briliyant hara yerləşdirilib? Sənə düz deyiblər, mən o briliyantın yerini bilirəm. Məni burax. Tələsmə. Hansı ağaca qonsam, briliyant onun dibinə basdırılıb.

Hökmdar bülbülü buraxdı. Əldən çıxan bülbül dedi:

- Ey hökmdar, hər deyilənə inanma, əldən buraxdığın şeyə isə heyfslənmə.

Şapkana təbii bal yax

Sədnik Paşagilin küçəsinə bal satan gəlir. Bal satan hey and içir ki, xalis dağ balıdır. Sədnik Paşa ona yaxınlaşıb sakitcə deyir:

- Cavan oğlan, xalis bal olsa, arılar ondan əl çəkməz. Əgər torbada təbii balın varsa, onu şapkana çək. Onda başında arı beçə verəcək.

Oğlan torbasından bir stəkan bal çıxardır. Şapkasına bal yaxır. Bayaq süni bala yaxın gəlməyən arılar birdən-birə peyda olurlar. Şapkanın üstü arı ilə dolur. Qonşular soruşurlar:

- Müəllim, yaxşı baldımı?

- Siz onun yaxşı bal olduğunu bal satanın şapkasına yığılmış arılardan da bilərsiniz – deyə Sədnik Paşa cavab verir.

Bal satan hansı küçəyə dönürsə, başının üstündə bir topa arı gedir.

Siçovul da bazar qiymətini bilir

Gədəbəyin ağçiçək kartofu qışda tapılmır. Sədnik Paşa yüz kiloqram kartof alır, həyətdə quyu qazdırıb kartofu quyuya tökdürür.

Bir gün quyunun gözlüyündən baxıb görür ki, quyuda kartof yox, soğan var. Qonşulardan soraq eləyir: «Hansınızın quyusunda soğan olub?» Evinin əlli metrliyində olan Əşrəf kişi deyir:

- Ay müəllim, siçovul kiminsə quyusundan kartofu daşıyıb bizim quyuya gətirib. Bizim quyudakı soğanı da aparıb.

Sədnik Paşa soruşur:

- Sizə nə qədər kartof gətirib?

Əşrəf kişi cavab verir:

- Bizə bir quyu kartof gətirib, yarım quyu soğan aparıb.

Sədnik Paşa yenə soruşur:

- Bazarda soğan bahadır, yoxsa kartof?

Əsrəf kişi deyir:

- Əlbəttə, soğan.

- Əsrəf kişi, siçovul soğanı bizim quyuya gətirib.

Görünür, siçovul bazar qiymətini yaxşı bilir. Ona görə də kartofla soğanı insafla dəyişib - deyə Sədnik Paşa istehza ilə gülür.

Pərdəni bu günə adam boyda siçan salıb

Sədnik Paşa Pirsultanlı Gəncə şəhər istirahət və mədəniyyət parkının direktoru idi. Bir yay mövsümündə Musiqili Komediya Teatrının kollektivini Gəncədə tamaşalar göstərməyə çağırmışdı.

Sədnik Paşaya belə bir xəbər çatmışdı ki, təsərrüfat müdiri Hümbət məxmər pərdəni az-az doğrayıb ayaqqabı silənlərə satır. Sədnik müəllim bunu ağılna sığışdırmamışdı. Lakin ehtiyatı da əlindən buraxmamışdı. Gəncə Dövlət Dram Teatrından əlavə pərdə gətirtmişdi.

İlk tamaşa başlandı. Pərdənin yarından çoxu yox idi. Bu, tamaşaçılarda daha çox gülüş yaratdı. Dərhal pərdəni dəyişdilər. Təsərrüfat müdiri Hümbət tamaşaçılara dedi:

- Bağışlayın, bizim gözəl pərdəmizi siçan bu kökə salıb, bilməmişik.

Bunu eşidən Sədnik Paşa istehza ilə dedi:

- Yoldaşlar, bizim pərdəyə siçanın, hətta siçovul boyda siçanın da gücü çatmazdı - əlini Hümbət tərəfə uzadıb dedi – Pərdəni adam boyda siçan bu kökə salıb.

Tut ağacını qurudarsan

Sədnik Paşa bir gün axşam Gəncədəki Böyük Bağbanlara, qohumlarına baş çəkməyə gedir. Gedəndə görür ki, yaxın qohumunun kürəkəni tut ağacının dibini qazır.

Sədnik Paşa soruşur:

- A bala, ordan kəhrizmi keçib? Nə var, nə axtarırsan?

Kürəkən deyir:

- Sədnik müəllim, sən özgəsi deyilsən. Gecə yuxuda qaynanama rəhmətlik əri deyib ki, tut ağacının dibinə qızıl basdırmışam. Qazıb çıxardın.

Sədnik Paşa gülə-gülə deyir:

- Ay bala, rəhmətlik qaynatan yerə düşmüş qızılı görsə, tanımazdı. O nə sənətin sahibi idi ki, qızıl qazanaydı. Yazığın gündəlik dolanacağı da yox idi. Deyirlər ki, ac toyuq yuxuda darı görər. Ağacın dibini qazma. Rəhmətlik qaynatandan qalan bircə bu ehsanlıq tut ağacıdır. Onu da sən qurudarsan.

Sahibi yoxdur?

Sədnik Paşa jurnalist işləyən zaman Gəncə Şəhər İcrayyə Komitəsinin sədri İlyas Quliyevlə şəhərdə yeni tikilməkdə olan inşaat obyektlərinə baş çəkirlərmiş. Şəhərin camaat arasında «ikinci hissə» adlanan ərazisini gəzərkən birdən maşının arxa təkəri çalaya düşür, sədri atıb-tutur. İlyas Quliyev acıqlı-acıqlı deyir:

- Bu dağılmışın sahibi yoxdurmu?

Sədnik Paşa deyir:

- Bəs şəhərin sahibi Siz deyilsizmi?

Ölləm, ölləm

Gəncəbasar aşıqlar birliyinə üzv olan bir aşiq respublika televiziyası ilə çıxış edir. Səsi, saz çalmağı kasad olan bu aşiq çıxış edib deyir ki, mənim atam, qardaşım, nəsil-nəcəbətim aşiq olub. Amma bu dedikləri səsində, söhbətində kömək eləmir. Ona görə də boşluğu doldurmaq üçün sonda deyir:

- Ölləm, ölləm, vallah, ölləm.

Günlərin bir günü Sədnik Paşa onunla rastlaşanda deyir:

- Hər dəfə oxuyanda «ölləm, ölləm» deyirsən. Amma heç sözünə əməl etmirsən.

Ya məni, ya da qonşulardan birini

Sədnik Paşanın yaşadığı küçədə orta yaşlı bir kişi tez-tez içib qalmaqal salırdı. Bir gün Sədnik Paşa ona dedi:

- Bizə dinclik vermirsən, yatmağa qoymursan. Belə getsə, ya məni öldürəcəksən, ya da qonşulardan birini.

Başını qaşımağa adam tapmadım

Sədnik Paşa «İnsan və qanun»un əməkdaşı Nurəddin müəllimə deyir:

- Bəlkə bizim bu kiçik yazımızı oxuyub düzəliş edəsən?

Nurəddin müəllim deyir:

- Sədnik müəllim, inan ki, başımı qaşımağa macalım yoxdur.

Sədnik Paşa cəld yerindən qalxır. Nurəddin müəllim deyir:

- Hara?

- Bəlkə başımı qaşımağa bir adam tapdım.

Sağsağan kimi çəpərdən-çəpərə

hoppanırsan

«Yurddan səslər» jurnalının bir müxbiri var idi. O, Tovuz rayonunun Düzqırıxlı kəndində üç günə bir məsələni aydınlaşdırıb qayıtmalı idi. Müxbir ezamiyyət vərəqəsi alıb redaksiyadan çıxarkən dedi:

- Mən quş kimi bir şeyəm, üç gün nədir ki, bir günə, uzaq başı iki günə məsələni aydınlaşdırıb qayıdıram.

10 gündən artıq vaxt keçmişdi. O, hələ də orta meydanda fırlanırdı. Səbəbini soruşanda hər dəfə deyirdi:

- İşgüzar bir insanla getməliyəm. Dünən dedi gələcəm, gəlmədi. Zəng eləmişəm, onu gözləyirəm.

Sədnik Paşa dedi:

- Oğlan, quş var əti yeyilir, quş var ət yeyəndi. Sən nə ondansan, nə də o birindən. Sən sağsağan quşu kimi ev çəpərindən uzağa uçan deyilsən. Bizə uzağa uçan quş lazımdır.

İmtahan obyektiv oldu

Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutunda qəbul imtahanları gedirdi. Tədris korpusunun III mərtəbəsində tarixdən və ədəbiyyatdan şifahi imtahan götürülürdü. Yusif müəllim və Sədnik müəllim qarşı-qarşıya olan otaqlarda idilər. Qapı açıq olduğundan bir-birini görürdülər. Bir nəfəri Yusif müəllim Sədnik Paşaya, bir nəfəri də Sədnik Paşa Yusif müəllimə tapşırırmışdı. Sədnik Paşanın tapşırdığı uşağın adı siyahıda əvvəldə, Yusif müəllimin tapşırdığı uşağın adı isə sonda idi.

Sədnik müəllim tanış abituryentə tapşırırmışdı ki, nə qiymət alsa, qapıdan keçərkən barmağı ilə göstərsin. Abituryent açıq qapının qənsərindən keçərkən iki barmağını qoşalaşdırdı. Bundan bir neçə dəqiqə keçmiş Yusif müəllim təbəssümlə işin yaxşı olduğunu bildirdi. Nəhayət, növbə Yusif müəllimin tapşırdığı abituryentə çatdı. Cavab verə bilmədi, «2» qiymət aldı. Yusif müəllim xəbər tutmaq üçün qapıda gördü, başını tərpətdi. Sədnik Paşa barmağının beşini də göyə qaldırdı və Yusif müəllimi sevindirdi.

İmtahan qurtarandan sonra Yusif müəllim imtahan cədvəlinə baxıb dedi:

- Sədnik müəllim, işləri korlamısan.

Sədnik Paşa ciddi görkəm alaraq dedi:

- Yusif müəllim, nə sən dillən, nə də mən. İmtahan obyektiv oldu.

Yurdu gəzən şalvar

Sədnik Paşa Pirsultanlı qara bastondan bir dəst kostyum tikdirmişdi. Bu kostyumla bircə dəfə folklor nümunələri toplamaq üçün səfərə çıxmışdı.

Bir gün Sədnik Paşa kafedra iclasına tələsirdi. Qaynanası böyük gəlinə tapşırırdı ki, müəllimin təzə şalvarını ütülə. Gəlin şalvarı ütüləyə-ütüləyə qaynanası ilə nə bərədəsə şirin-şirin söhbət edirdi. Başı söhbətə qarışdığından ütünü yadından çıxarıb şalvarın üstündə qoymuşdu. Tüstü otağı bürüdü. Sədnik Paşa Pirsultanlı qara kostyumu və ağ şalvarı geyinib getməyə hazırlaşdı. Otaqdan çıxarkən dedi:

*Tüstüsü göylərə çıxdı,
Yandı yurdu gəzən şalvar.
Qəmli dastanın yazmağa,
Gəlmədi bir ozan, şalvar.*

İndi Siz o gölün ortasındasınız

«Balaca prokuror» deyilən Sailxan İsgəndərov Şəmkirdən Gəncəyə təzəcə gəlmişdi. Özünün sətə hərəkatləri ilə çoxlarını vahiməyə salmışdı.

Bir gün o, Sədnik Paşanı otağına çağıraraq dedi:

- Müəllim, alın bu zərfi, keçin bizim otaqlardan birinə, içərisindəki yazını oxuyub qiymətləndirin.

Sədnik Paşa zərfi elektrik lampasının işığına tutub dedi:

- Bu mənim müəllimim professor Şəfiqə Yusiflinin yazısıdır. Mən onu yoxlaya bilmərəm.

S. İsgəndərov əsəbi halda:

- Gedin, müəllim, biz nə vaxtsa görüşəcəyik -dedi.

Sədnik Paşa ona eyham vurdu:

- Yoldaş İsgəndərov, altı-yeddi rayonda redaktor işləyəndən sonra bu instituta müəllim gəlmişəm. Hər yetənə qorxu gəlməyin və mənim bu sözümlü yaxşı yadınızda saxlayın. Gəncə bir duru gölə bənzəyir, baxanda dibinin daşları görünür. Bu gölün zahiri görünüşü çox adamları aldadır, elə bilir dayaz göldür. Gölə düşəndən sonra üzüb sahilə çıxma bilmir. İndi siz o gölün ortasındasınız.

Doğrudan da, bir az sonra S.İsgəndərov Gəncədə biabırçı vəziyyətə düşdü.

O birini də evdə qoyaydın

Kimya müəllimi Qaçay soyuq qış günlərinin birində instituta pencəksiz gəlmişdi. Sədnik Paşa soruşdu:

- Niyə pencəksiz gəlmisiniz?

Qaçay müəllim cavab verdi:

- İstilənmişdim.

Sədnik Paşa dedi:

- Geyinəndə dəst geyinəydin. Birini geyib, birini kənarda qoymaq olmaz. Bir halda ki eləydi, gərək o birisini də evdə qoyaydın.

Üç pilləkəni var

Sədnik Paşa ilə bir həmkarı boyda-buxunda, yerləşdərduşda bir-birlərinə çox oxşayırlar. Dost olduqlarından həmişə bir yerdə olurlar. Bir gün Əlvən müəllim qərribə bir maraqla Sədnik Paşadan soruşur:

- Sədnik müəllim, yol gedəndə arxadan baxıb sizi bir-birinizdən necə seçmək olar?

Sədnik Paşa hazırcavablıqla dillənir:

- Buna nə var ki?.. Dostumun boynunun dalında üç pilləkəni var, mənə isə Allah pilləkən qismət etməyib.

Öskürəkli qız

Ali məktəbin üçüncü kursunda oxuyarkən Sədnik Paşanın tələbə yoldaşlarından olan bir qız onlardan yuxarı kursda oxuyan Kifayət adlı bir qıza Sədnik müəllimi göstərib deyir:

- Bu oğlan səni istəyir.

Sədnik müəllim arıq, bəstəboy olduğu üçün qız bu məsələni öz şəninə sığışdırmır. Hər dəfə Sədnik Paşa gəlib keçəndə qız öskürür.

Əhvalatın nə yerdə olduğunu bilən Sədnik Paşa institutun qəzetində «Göy öskürək» adlı bir hekayə çap etdirir və Kifayət öz rəfiqələri ilə gəlib onun yanından keçəndə işarə verir:

- Baxın-baxın, öskürəkli qız gəlir.

Züý tutan gədələr

Belə söz gəzirdi ki, təzə gələn rektor Şaiq Şıxkərimov Davud Hacıyevi prorektorluqdan azad edib, yerinə professor Bağır Bağirovu qoyacaqdır.

Bundan xəbər tutan Davud Hacıyev və Altay Məmmədov kafedra üzvlərini bir yerə yığıb məsləhətləşdilər. Bildirdilər ki, institutun sabahkı partiya yığıncağında rektorun öhdəsindən gəlməliyik. Qərara aldılar ki, rektor barədə on beş fakt hazırlayaq, professor Bağır Bağirovu tribunaya qaldıraq, qoy, onun cinayətlərini üzünə oxusun.

Onlar elə beləcə də etdilər. Üstəlik bəzi yaşlı alimləri və cavanları da çıxışa hazırladılar ki, Bağır müəllim danışib qurtaran kimi səslərini ucaltsınlar.

Sədnik Paşa yarıciddi, yarızarafatla dedi:

- Bağır müəllim, sənə hörmətim var, ancaq sənin arxanca gedən deyiləm.

İclas başlandı. Bağır Bağirova söz verildi. O, kafedrada rektora qarşı yazılanları onun üzünə oxudu.

Professor Davud Hacıyev, yazıçı-alim Altay Məmmədov kafedranın gənc müəllimlərinə işarə etdilər ki, Bağırın çıxışı yarımçıq kəsilsin və tribunadan düşürülsün. İşarə yerinə yetirildi. Bu mənzərə təkcə Bağır müəllimi və rektoru deyil, iclasda iştirak edənlərin hamısını heyrətə gətirdi.

Sədnik Paşa ayağa qalxıb, bu vəziyyətlə bağlı elə oradaca yazdığı bir bənd şeri oxudu:

*Savadı kəm, gönü yağlı dədələr,
Fürsət tapsa, başımıza od ələr,
Aman, aman, ay züyy tutan gədələr,
Mən ki sizi hər sifətdə görmüşəm.*

Çox çəkmədi ki bu bir bənd şer institutda dillər əzbəri oldu.

Ona da yazma

Qəbul imtahanlarının qızğın vaxtı idi. Gözlənilmədən rektor Qabil Seyidov Sədnik Paşanı yanına çağırıb gülə-gülə dedi:

- Qardaşım, çox sinənə döyürdün. Düş aşağı, qəbul komissiyasında valideynə cavab ver. «2» yazdığın uşağın atası dil-ədəbiyyat müəllimidir. Diqqətli olmaq lazımdır.

Sədnik müəllim birbaşa qəbul komissiyasının yerləşdiyi otağa gələrək ətrafa göz gəzdirib soruşdu:

- Ağdaşdan gələn şikayətçi müəllim kimdi?

Orta yaşlı, uca boylu bir kişi əlini sinəsinə vurub:

- Mənəm, mən! – dedi.

Sədnik Paşa soyuqqanlıqla:

- Müəllim qardaş, bizim rektorun adına ərizə yaz, icazə versin ki, yazını gətirsinlər, Sizin iştirakınızla yoxlayaq.

Şikayətçi valideyn rektorun adına aşağıdakı məzmununda uzun-uzadı bir şikayət ərizəsi yazdı: Neçə ilin müəllimiyəm, öz oğluma da dil-ədəbiyyat dərslərini özüm demişəm. Mənim oğlum şagirdlərin hamısından fərqlənmişdi...

Sədnik Paşa əyləşib valideynin ərizəsini yoxladı. Çoxlu imla və üslub səhvi tapdı. Üzünü müəllimə tutub dedi:

- Sizin bu yazınıza «1» də düşmür. Yerlərdə gəncləri savadsız qoyan sizin kimi müəllimlərdir. Sizin raykomun I katibi Xəlifə İbrahimov, maarif şöbə müdiri Minayə Abdullayeva məni yaxşı tanıyır. Yəqin ki, Sizin ərizənizi Minayə xanıma göndərəcəm.

Müəllim dedi:

- Qardaş, Sizin adınız nədir?

- Sədnik Paşa.

- Bu imza mənə tanışdır. Çox yazılarınızı oxumuşam, Siz ədalətli adamsınız. Minayə xanıma yazmaq lazım deyil. Oğlum başqa peşə də seçə bilər, lakin məni müəllimlikdən azad etsələr, təzə peşə seçmək mənim üçün çətin olar.

Sədnik Paşa dedi:

- Bizim rektora de ki, Sədnik müəllim kifayətləndi. Mənim haqqımda da maarif şöbəsinə yazmayacaq.

Qoşa çinar kimi

Rüstəm müəllimlə Sədnik müəllim eyni sənət sahibi kimi dostdurlar. Amma nədənsə Rüstəm müəllim öz dostundan arabilir giley-güzar edir. Onun səmimiyyətinə az inanır.

Bir gün Rüstəm müəllim Sədnik Paşa ilə rastlaşıb dedi:
- Çox çalışdıq, az gün gördük. Ömrümüz elə-belə keçdi.
Deyirəm ki, ya yarım əsr qabaq gəlib-gedəydik, ya da bir əsrdən sonra gələydik.

Sədnik Paşa gülümsünərək dilləndi:

- Rüstəm müəllim, bizdə elə üz var ki, bir əsrdən sonra bir də gələcəyik, özü də qoşa, Gəncənin qoşa çinarları kimi.

Neçə ki Əli Cəfərli sağdır

Qabil Seyidov rektor olanda hər müəllimə otuz yazı verirdi ki, yoxlasın. Bu şərtlə ki, nəticədə müəllimin biri digərinin yoxladığı yazıya imza atsın.

Əli Cəfərli otuz yazıdan iyirmi səkkizinə «2», ikisinə müsbət, Sədnik Paşa isə iyirmi səkkizinə müsbət, iki yazıya isə «2» qiymət yazmışdı.

Nahar fasiləsində Sədnik müəllim üzünü rektora tutub dedi:

- Çox adam iqtibasın mənasını bilmir. Mən bu gün Nizami Gəncəvidən iqtibas edirəm. «Ənuşirəvan və bayquşların söhbəti»ndə deyilir ki, cehiz olaraq bir bayquş o birindən çoxlu xarabalıq istəyir. O biri isə deyir:

- Neçə ki Ənuşirəvan hökmdardır, nə qədər xarabalıq istəsən verərəm. Mən də deyirəm: neçə ki Əli Cəfərli sağdı, nə qədər «2» lazımdı, məndə.

Ayaqyalın, başı açıq

İnstitutun bir professoru ədəbiyyat kafedrasının iclasına ayaqyalın, başı açıq gəlmişdi. Sədnik Paşa hamının diqqətini ona yönəldərək bir bayatı söylədi:

*Mən aşıqəm başa çıx,
Oxu dərsin başa çıx.
Müəllim dərsə gəlib,
Ayaqyalın, başaçıq.*

İtlər havayı hürmür

Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutunun tələbələri Yevlax rayonunun Əlibayramlı kəndində pambıq yığırdılar. Hər dəfə 5-6 nəfər müəllim tələbələrə rəhbərlik üçün göndərilirdi.

Müəllim Yusif Yusifov növbəsini qurtarıb Gəncəyə qayıdır. Folklorşünas dostu Rüstəm Rüstəmzadə Sədnik Paşanı yuxudan qaldırıb deyir:

- Mən ölüm, bir qulaq as! Gör kəndin itləri necə hürüyür? Bu, vicdansızlıqdır. Yusif Yusifov tanışına-dostuna tapşır ki, gecələr itləri hürdürün, Rüstəm müəllimi yatmağa qoymayın. Qoy əsəbləşsin. Sədnik, mən onun haqqında akt yazmaq istəyirəm.

Sədnik Paşa deyir:

- Mən bu akta yeddi yerindən qol çəkərəm. Burada danılası nə var. Kəndin itləri kəndin o başında, bu başında, ortasında ara vermədən hürüyür.

Rüstəm müəllim əsəbi halda deyir:

- Sədnik, çox boş adamsan. Akta qol çəkərsən, məqamında sözündən qaçarsan. Bir az da iş bərkə düşsə, hər şeyi zarafata salıb aradan çıxarsan.

Yazıçı olarsan

Vahid Mursaqulovla Sədnik Paşa dil-ədəbiyyat fakültəsinin I kursuna qəbul olunmuşdular. Onlar elə ilk gündən dostlaşırlar. Sədnik Paşa öz dostundan bir neçə yaş böyük idi. O, komsomol komitəsində, redaksiyada işlədikdən sonra instituta gəlmişdi. Onlar hər gün günortadan sonra dərs hazırlamaq üçün şəhər parkına gedirdilər.

Sədnik Paşa o vaxtlar «Tərbiyənin zəfəri» adlı roman yazmağa başlamışdı. Vahidin isə gözəl xətti var idi. Bir gün Sədnik Paşa iki ümumi dəftər alaraq ona dedi:

- Vahid, mən diktə edim, sən romanı yaz, tez qurtaraq. Ondan xeyli pul alarıq, güzaramız yaxşılaşar.

Sədnik müəllim öz yazısını ayaq üstə gözə-gözə diktə edir, Vahid Mursaqulov isə onun dediklərini dəftərə köçürürdü. Beləliklə, bu iş bir ay davam etdi. Birinci qalın dəftər qurtardı, ikinci yarıya çatdı.

Günlərin bir günü Vahid Mursaqulov bezərək dəftər-qələmi bir kənara qoyub acıqlı-acıqlı dedi:

- Sədnik, bu iş mənlilik deyil, mən buraya dərs oxumağa gəlmişəm, roman yazmağa yox.

Sədnik Paşa özünəməxsus tərzdə onun könlünü alaraq dedi:

- Əziz dostum, mən istəyirdim ki, sən həm müəllim, həm də yazıçı olasan. Özün bil, istəmirsən, istəmə.

Vaxtiylə sənə yazılan qiymətdən birini yazaq

Vaxtı ilə Sədnik Paşanın tələbə yoldaşı olan bir nəfər instituta müəllim qəbul olunur. Sədnik Paşanı heyrət götürür. Axı bu, institutda imtahanlardan «3»-dən artıq qiymət ala bilməyib.

Bir gün həmin müəllimi Sədnik Paşa ilə birlikdə qəbul imtahanına salırlar. İmtahan zamanı o, özünü çox ciddi göstərir. Sədnik Paşa komissiyanın sədri olsa da, bu adam rektorun yaxını kimi özünü çox ötkəm aparır.

Bir abituryentə qiymət vermək üstündə mübahisələri düşür. Sədnik Pirsultanlı müsbət qiymət yazmaq istəyir, o isə «2» yazmağı təklif edir. Sədnik müəllim əyilib onun qulağına yavaşca deyir:

- Gəl, ona «2» yazmayaq. Vaxtiylə institutda sənə yazılan qiymətlərdən birini yazaq.

Yarımqıq «yurist»sən

Sədnik Paşa yayda Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutunda qəbul imtahanında iştirak etməli idi. O zaman institutun müəllimləri maaşlarını əmanət kassasından alırdılar.

Şəhərə Sosialist Əmlakını Dağıdanlara Qarşı Mübarizə şöbəsinə Mehdiyev soyadlı təzə bir işçi gəlmişdi. Mehdiyev Şəmkirdə və başqa rayonlarda neçələrini dama qoydurması barədə ad çıxarmışdı.

Bir gün Sədnik Paşa əmanət kassasına maaş almağa gəlmişdi. Bir qarı ona yaxınlaşıb yalvarmağa başladı:

- Ömrüm-günüm, savadım yoxdur. Əmanət kassasından dörd min pul çıxarmalıyam. Mənim bu kağızımı doldur.

Sədnik Paşa qarının əmanət kitabçasını alıb, order kağızını doldurdu və qarıya qol çəkdi. Birdən Sədnik Paşa nədənsə şübhələndi. Ətrafa göz gəzdirərkən Mehdiyevin qarıya tamaşa etdiyini gördü. Dərhal əmanət orderini cırdı və kağız qırıntılarını cibinə qoydu. Qarı ucadan qışqırdı:

- A bala, nəvəmi instituta qoyuram, gecikəcəm. Orderi niyə cırdın?

Sədnik Paşa sürətlə əmanət kassasından çıxdı və Mehdiyevə dedi:

- «Yurist»sən, amma yarımçıq «yurist»sən.

Beynimdə quzu mələyir

Bir axşam universitetin bir professoru zəng etdi:

- Sədnik müəllim, sabah mənim yaşımıdır. Bəlkə bir quzu göndərəsən.

Sədnik müəllim kəndə adam göndərüb bir əmlək quzu gətirdi və professorun yaşına göndərdi.

Professor Sədnik müəllimə harada rast gəlirdisə, o quzunun ətinin ləzzətindən danışdı.

Bir gün həmin professor başda olmaqla bir neçə müəllim Cəbrayıl rayonuna yas yerinə gedirdilər. Yolda professor bir dəstə quzunu göstərüb dedi:

- Sədnik müəllim, necə də yeyiləsi quzulardır.

Sədnik Paşa pul verib quzunun birini aldı və yaxınlıqdakı yeməxanada kabab çəkdirdi.

Bir gün professor yenə də zəng edib dedi:

- Sədnik müəllim, evimizdə şənlik olacaq. Bəlkə o quzulardan birini də tapıb göndərəsən.

Sədnik Paşa bu dəfə özündən çıxdı:

- Nə üçün başa düşmürsünüz ki, mən ferma müdiri deyiləm, Sizin kimi Universitet müəllimiyəm.

Sədnik Paşa öz-özünə dedi:

- Pahoo... Daha yolda gedəndə də beynimdə quzu mələyir.

Kaş dünən gələydiniz

Müəllim yoldaşlarından biri Sədnik Paşaya deyir:
- Müəllim, nə olar, axşamlar arvadı da götürüb bir bizə qonaq gəlin.

Sədnik müəllim etmir tənbellik, arvadla qonaq gedir. Çay çayın dalınca gəlir.

Ayağa durub getmək istəyəndə ev sahibi deyir:

- Müəllim, kaş dünən gələydiniz. Süfrənin üstü dolu idi. Hətta zəfəranlı plovumuz da vardı.

Ölüyə salavat çevirərlər

Sədnik Paşa Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutunun dil-ədəbiyyat fakültəsinin II kursunda oxuyurdu. Bu institutda müəllim işləyən Pedaqoji Qəmbərin xasiyyəti başqa müəllimlərdən fərqlənirdi. Hansı tələbəyə yüksək qiymət yazmaq istəyirdisə, barmaqlarını ovxalayır. Kimi kəsmək istəyirdisə, ona bircə dəfə salavat çevirirdi.

Sədnik Paşa dekanlığın nümayəndəsi idi. Onun tələbə yoldaşı Nizaməddin imtahan verərkən Qəmbər müəllim əlini yuxarı qaldıraraq salavat çevirmək istədi. Nizaməddin cəld tərpanib onun biləyindən tutdu. Qəmbər müəllim üzünü Sədnikə tutub dedi:

- Bu tələbəyə nə ad vermək olar?

- Sizə nə ad vermək olarsa, ona da həmin adı vermək olar. Müəllim, bağışlayın, bu yaşa çatmısınız, bilmirsiniz ki, müsəlman qaydasına görə yalnız ölüyə salavat çevirərlər.

Göyçay narı yeyəsi olmadıq

Professor Davud Hacıyev, yazıçı Altay Məmmədov Sədnik Paşanın boynuna qoydular ki, Mirəli Mahmudovun «Qaz-24» ilə gedək Göyçaydan gülöyşə narı alıb gətirək. Sonra da Sədnik Paşaya belə bir təklif verdilər:

- Maşın bizdən, narın xərci də səndən.

Onlar yola düzəlib Bağırılı kəndinə gəldilər. Burada hər bir evin həyəti, eyvanı narla dolu idi. Nəhayət, bir həyətdə daxil oldular. Sədnik Paşa dedi:

- Bu həyətdəki nardan yaxşısı heç bir yerdə ola bilməz.

Ev sahibəsi onların qabağına çıxdı. Sədnik Paşa qadına dedi:

- Bax, qiymətini bir az da baha edəcəksən, narın yaxşısını seçib verəcəksən.

Qadın xeyli qəşəng nar seçdi. Bir azdan içəri bir kişi daxil oldu. Salam-kəlamdan sonra nar seçməkdə qadına kömək etməyə başladı. Sədnik Pirsultanlı dilləndi:

- Qardaş, siz əlinizi nara vurmayın. O xanım narı daha yaxşı seçir.

Kişi dinməz-söyləməz birinci mərtəbəyə endi. Bir azdan əlində qoşalülə ov tütəngi geri qayıtdı və dedi:

- Deyəsən, siz hansı kəndə gəldiyinizi bilmirsiniz?

Sədnik Paşa dilləndi:

- Qardaş, elə mən də öz ürəyimdə mənə bu kəndə gətirənlərə söyürəm. İş ki belə oldu biz Göyçay narı yeyəsi olmadıq.

Bu halda həyətdə cavan bir oğlan daxil oldu. Hamıya xoş gəldin elədi. Birdən gözü Sədnik Pirsultanlıya sataşdı:

- Ay mənə sevimli, şair müəllimim, siz bizim Göyçaya xoş gəlmisiniz!

Sədnik Paşa oğlana dedi:

- Xoş gəlməyinə xoş gəlmişəm, amma Göyçay narı yeyəsi olmadıq.

Pambıq yığmağa gəlmisən, yoxsa qızlarla «ninini» çalmağa?

Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutunun tələbələri Şəmkinin Qaracəmirli kəndində pambıq yığırdı. O zaman Sədnik Paşanın yaratdığı «Çəşmə» folklor teatrının kollektivi də pambıq yığımında idi. Yığım zamanı fasilədə və axşam üstü Sədnik Paşa bir neçə saat uşaqlarla məşq edirdi. Uşaqlar «Ozan» verilişinə hazırlaşirdilər. Sədnik Paşa dəstənin qabağında durub, «çəşmə səndə, çəşmə səndə» nəqarətini vurğu ilə deyib, özünə məxsus şəkildə driforluq edirdi.

Pambıq tarlasının qarovulçusu, bir qədər də ağıldan zəif Hümbət kişi Sədnik Paşanın ağzını yamsılayır və deyirdi:

- Müəllim, sən bura pambıq yığmağa gəlmisən, yoxsa «ninini» çalmağa?

Sədnik Paşa Hümbət kişini başa salmağa çalışır:

- Hümbət kişi, sən bunlara yüngül iş kimi baxma. Qızların çıxışına televizorun «Ozan» verilişində tamaşa edib, xüsusi zövq alacaqsan.

Ayağı yüngül imiş

Jurnalist Səyavuş Kamalov Sədnik Paşa ilə görüşən zaman dedi:

- Ay müəllim, sizin kafedranın üzvləri bir-birinin ardınca dünyasını dəyişdi. Həsənخان, Mirəli, Altay, Davud, Yusif - bir sözlə kafedranın müəllimlərinin altıda biri dünyasını dəyişdi.

Sədnik Paşa dedi:

- Allah Həsənخان müəllimə rəhmət eləsin. Ayağı çox yüngül imiş.

Oruc qoyuna-quzuya gedir

Gəncə Dövlət Universitetinin bir müəlliməsi Sədnik Paşadan soruşur:

- Oruc tuta bilərsinizmi?

Sədnik Paşa deyir:

- Orucu heç tuta bilərəm ki, səhər tezdən qoyuna-quzuya gedir.

Qulaqlarını yum

Bir gün Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutunun rektoru Qurban Qurbanov professor Sədnik Paşanı otağına çağıraraq dedi:

- Sədnik müəllim, qulaqlarım cürbəcür sözlər eşidir. Qəbul imtahanına düşməməyindən narazılıq edirsiniz.

Sədnik Paşa kefini pozmadan dilləndi:

- Qurban müəllim, uzun illər laborant oldun. Qulaqların söz eşitmədi, əksinə, söz deyən də sən oldun, xahiş edən də. Altı aydır rektor olmusan, bəzəkli-bəzəkli sözlər eşidirsən. Xəbərçilərin yanına gələndə bu sözləri eşitməmək üçün qulaqlarını yum.

Allahın evinə içib gəldin?

Sədnik Paşa ilə Nizaməddin Nəbiyev Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutun dil-ədəbiyyat fakültəsində bir yerdə oxuyurdular. Sədnik Pirsultanlı cılız bədənli, arıq idi. İçki içmirdi. Nizaməddin pərmudə, həm də möhkəm vuran idi. Nizaməddin Nəbiyevin ailəsi Samuxun su altında qalmış Alpout kəndindən Goranboy rayonuna köçmüşdü.

Nizaməddin bir dəfə yolda Sədnik Paşanın pullarını zorla əlindən alıb arağa, pivəyə verdi. Onlar Nizami

küçəsində dindar Məşədi Salmanın evində kirayədə qalırdılar. Məşədi Salman Sovet Dövlətinin tuğyan etdiyi dövrdə öz evində peyğəmbərin, imamların şəkillərinin üstünə pərdə tutub saxlayırdı. Salman kişinin arvadı öldüyündən qulaqları ağır eşidən cavan, göycək bir gəlin almışdı. Nizaməddin açıq-saçıq idi. Gəlinlə qışqıra-qışqıra danışdı. Bu da Məşədi Salmanın xoşuna gəlmirdi.

Bir gün Sədnik Paşa yavaşca əyilib Salman kişinin qulağına dedi:

- Bir bu yaramaza bax. Peyğəmbərin, imamların şəkli olan evə içib gəlib.

Salman kişi əlindəki uzun əsanı Nizaməddinin belinə vurub dedi:

- Ayə, sən Allahın evinə içib gəlmisən?

Sədnik Paşa yüyürüb Salman kişini tutdu. Onu yumşaldırmış kimi:

- Salman əmi, o, qələt eləyər, başını daşa döyər bir də bu evə içib gələr – dedi.

Davudu və Altayı görəndə

Bir gün Bağır müəllim Sədnik Paşanı hər ikisinin dostu olan Həsən Zeynalovun yanına aparır. Şəhərdə böyük nüfuzu olan Həsən Zeynalov süfrə başında deyir:

- Sədnik müəllim, mənə söz ver ki, bir də Bağır müəllimlə zarafatınız olmayacaq.

Sədnik Paşa deyir:

- Söz verirəm də, vermirəm də.

Həsən Zeynalov hirsələnir:

- Arada ölüm-qalım ola bilər. Mənim sözüm ciddidir.

Sədnik Paşa:

- Sözlünüzün ciddiliyinə şübhəm yoxdur. Bax, Bağır müəllim özü də eşidir. Başqa vaxtlar Bağır müəllimlə mənim aramda heç bir söz-söhbət olmur. Ancaq Davud müəllimlə Altay müəllimi bir yerdə görəndə, Bağırla mən özüm bir

yerdə olanda da vəziyyət bizdən asılı olmayaraq dəyişir.
Yox, yox, Həsən qardaş, mən onları görən kimi yenə həmin-
həmin olacaq.

Qərribə məktub

Sədnik Paşa rayonlararası «Mübariz» qəzetinin redaktoru olanda Kislavodskidə sanatoriyada dincəlirdi. O, Oğuz rayonunun II katibi ilə yoldaşlıq edirdi. Sədnik Paşa şerlə, bəzəkli-bəzəkli sözlərlə tez-tez ailəsinə, uşaqlarına məktub yazırdı.

Bir gün bu raykom katibi Sədnik Paşaya dedi:

- Sədnik, bir məktub da mənim adımdan bizim ailəyə yaz.

Sədnik Paşa etiraz etmədi və məktubu belə başladı:

«Uzaq məsafədən yaxın qəlb ilə sizi bağrıma basıram. Sizdən ötrü burnumun ucu göynəyir.»

Uzun-uzadı məktubun ortasında bir cümlə işlətdi: «Bacı, gözü dağınıq kişini təkbaşına Kislavodsk kimi yerə buraxmazlar.» Sonra xoş sözlərlə məktubu davam etdirdi: «İnşallah, yaxın günlərdə görüşəcəyik. Sizin hər birinizə xüsusi hədiyyə almışam. Qollarımı gen açıb, sizi bağrıma basıram.»

Katib məktubun əvvəlini, bir də axırını oxudu və öz mübarək qolunu çəkdi. Məktubu birlikdə gətirib poçta saldılar.

Bir neçə müddətdən sonra zəng səsi eşidildi. Katib salamsız-kəlamsız:

- Paşayev, o nə cümlədi məktuba yazmısan?- deyə soruşdu.

Sədnik Paşa cavab verdi:

- Yoldaş katib, hər kəs ailəsinə məktubu özü yazmalıdır. Başqası yazanda həmişə belə olur.

İcra hakimiyyətinə niyə gəlmirsən?

Şəmkinin adlı-sanlı adamlarından birisi Gəncədə Sədnik Paşa Pirsultanlı ilə görüşüb dedi:

- Sədnik müəllim, Şəmki İcra hakimiyyətinə tez-tez gəlirdin. Amma xeyli vaxtdır ki, Sizi İcra hakimiyyəti nədir, heç Şəmkirdə də görmürəm.

Sədnik Paşa dedi:

- Mən Şəmkiyə İcra hakimiyyətinə gəlmirdim, icra hakimiyyətinin başçısı Aslan Aslanov ürək dostum idi, onunla görüşə gəlirdim. Mən Gəncədə yaşayıram, Şəmki Rayon İcra Hakimiyyəti ilə nə sövdəm?

Məzarları ziyarətə gəlmişəm

Sədnik Paşa Pirsultanlı Türkiyənin Nev şəhərində «Bəktəşilik və ozan-aşıq yaradıcılığı» mövzusunda törəndə məruzəsini başa vurub türkiyəli həmkarı ilə Qır şəhərinə gedərək Sarıçiçək təpəsində Yunis İmrənin məzarını ziyarət etdi. Oradan da Qeysəriyyə şəhərinə keçdi. Axşam kiçik bir çayxanaya getdilər. Çayxanada cəyni biçimdə, cəyni geyimdə 18–20 yaşlarında səkkiz qız oturmuşdu.

Türk həmkarı bildirdi ki, bu qızlar İrandan gəlib. Kim Bəhayi olmaq istəyirsə, pul verirlər, həmin adamın

tərcümeyi-halını götürürlər və «Bəhayi» qəzetində dərc etməklə onun Bəhayiyə qəbul olunmuş neçənci adam olduğunu bildirirlər.

Sədnik Paşa ayağa qalxdı çayxananı tərk etdi və acıqlı-acıqlı türk həmkarına cavab verdi:

- Mən buraya Qır şəhərində Yunis İmrənin, Qeysəriyyədə Əsli və Kərəmin məzarlarını ziyarət etməyə gəlmişəm.

Aşığı da işdən çıxartdılar

Sədnik Paşa avtobusla Bakıya gedirdi. Zarafatla yanındakı adama dedi:

- Ayə, xəbərin oldumu, dünən Tovuzlu aşıq Əkbəri də işdən çıxartdılar.

Yaxın oturacaqda oturan arvad dizlərinə çırpdı. Arxadan bir kişi qışqırdı:

- Ayə, avtobusu saxla görüm, bu nə xəbərdir? Daha biz Əkbərin radioda qaymaq səsini, ana laylası kimi zümzüməsini eşitməyəcəyik?

Sədnik Paşa gülə-gülə dilləndi:

- Qardaş, biz radioya müraciət etsək, əvvəlkindən də beş dəfə artıq oxuyacaq. Toya, nişana çağırmaq da bizim işimizdi.

Tütün oğrusu

Günlərin bir günü Sədnik Paşa Pirsultanlı aşıq Kamandarın toy məclisində Borçalı saz havalarını lentə köçürmək üçün Qarayazılı professor Sabir Əliyevlə Kəpənəkçi kəndinə getdilər. Toy məclisi gecə yarıya qədər davam etdi. Onlar Gəncəyə qayıdarkən yolları tütün qurudulan bir düşərgənin yanından düşdü. Qaravolçu tufəngi çəkib onları saxladı. Sabir müəllim dedi:

- Mən də buralıyam, Qaracalar kəndindənəm. Yanımdakı da professor Sədnik Pirsultanlıdır, eşitmiş olarsan.

Qaravulçu dedi:

- Bütün oğrular belə yağlı dillə danışır. Üç-dörd gün bundan qabaq qonşu kənddən tütünü qaravulçunun maymaqlığından yığıb aparıblar. Tüfəng əlimdə ola-ola sizi niyə salamat buraxıram ki, siz də qayıdıb mənə basqın edəsiniz.

Sədnik Paşa Borçalıda, Tbilisidə yaşayan çox mötəbər kişilərin, vəzifəli şəxslərin adını çəkdi, xeyri olmadı. Axırda Sədnik Pirsultanlı hirsli-hirsli dilləndi:

- A kişi, eyb etməz, səhərəcən gözləyirik. Sabah Qazaxdan Qaçaq Kərəmin nəslindən olan Dəli Hüseyni göndəririk, sizə borclu qalmarıq.

Qaravulçu dedi:

- Xatanız öz başınızda çatlasın. Maşınınızı düşərgədən bir az aralı sürün gedin!

Sədnik Paşa üzünü Sabir Əliyevə tutub dedi:

- Görürsənmi, a mənim qardaşım, ilan ulduz görməsə, ölməz.

Şair, günahımdan keç...

Bir gün Sədnik Paşa eşidir ki, Şair Cavad xəstədir. Həyat yoldaşı Səfurə xanımla ona baş çəkməyə gedir. Bir az söz-söhbətdən sonra Şair Cavad deyir:

- Sədnik, dünya vəfasız dünyadır. Sənə üç vəsiyyətim var: Birinci, böyük qızım narahat yerdə ərdədir, ona baş çək! İkinci, bax, bu oğlum bu il orta məktəbi bitirir. Onun təhsilini davam etdirməsinə kömək et. Üçüncüsü, mənim şerlərimi toplayıb nəşr etdir.

Onu diqqətlə dinləyən Sədnik Paşa deyir:

- Qızının işinə qarışa bilmərəm. Bu şəxsi ailə məsələsidir. Oğlunun instituta girməsi də məndən çox, onun

özündən asılıdır. Amma söz verirəm ki, şerlərini toplayıb nəşr etdirəcəyəm.

Şairlərin şerləri qələmindən ölçü-biçili çıxır. Lakin el şairləri yeri gəldikcə bədahətən şer söylədiklərindən bəzən ölçü-biçi itir. Onun çatışmazlıqlarını ifa zamanı aşıqlar düzəldirlər. Yəni sazın köməyi ilə həmin şerlər cilalanır.

Sədnik Paşa böyük zəhmət bahasına Şair Cavadın iki qovluq şerini toplayır. Bir gün şair Cavadın oğlu Qələndər Sədnik müəllimilə gəlir və deyir:

- Müəllim elə et ki, o kitabın puluna şəhərdən bir ev ala bilək.

Sədnik Paşa deyir:

- Oğlan, neçə qardaşsınız?

- İki.

- Aranıza narazılıq düşər – iki qovluq şeri Qələndərin qabağına qoyur – Aparın, bu şerləri çap etdirin. Bir yox, iki ev alın. Sonra da Sədnik Paşa üzünü göyə tutub deyir: - Şair, günahımdan keç, kitabını çap etdirmək də mənlük olmadı.

Vaxsey, haralara gedib çıxmısan

Sədnik Paşayevlə Yevlax Rayon Partiya Komitəsinin I katibi qonaq otağında idilər. Birdən telefon uzun-uzadı zəng etdi. Katib dəstəyi götürdü. Zəng edən onun həyat yoldaşı idi. Xanım soruşurdu:

- Kəməri, Xəzərdən çox uzaqdasan?

- Xəzər nədir, Kürü də o üzə keçmişəm.

- Vaxsey, Kəməri, haralara gedib çıxmısan?

Sədnik Paşayev dedi:

- Yoldaş katib, Sizdə yüksək şəhər mədəniyyəti var.

Kənd həyatına alışmamısınız. İşinizi şəhərə dəyişsəniz, daha faydalı olar.

Qoşalülə tütəng

Bir gün Sədnik Paşa Yevlağın kolxoz bazarındakı ovçular mağazasından qoşalülə ov tütəngi alır. Sədnik Paşa bir rayon qəzetinin redaktorluğundan Kəlbəcər rayon «Yenilik» qəzetinə redaktor gedir. Sədnik Paşanın işdən çıxartdığı bir qəzet əməkdaşı ovçular mağazasına gəlir və satıcıya deyir:

- Sənə hörmət eləyəcəm. Paşayev sənədlərin arasında pul kağızını çoxdan itirmiş olar. Mərkəzi Komitəyə yaz ki, Sədnik Paşa vəzifəsindən istifadə edərək tütəngi alıb, ancaq pulunu ödəməyib.

Bu təklifdən şirnikən satıcı təklifi qəbul edir.

Xəbər Mərkəzi Komitəyə çatır. Mərkəzi Komitədən Kəlbəcərə zəng edirlər. Sədnik Paşanın tütəng alarkən məsuliyyətsizlik etdiyini bildirirlər.

Sədnik Paşa Mərkəzi Komitəyə yerli-yataqlı cavab verir. Ona böhtan atıldığını bildirir və bunu sübut edir.

Böhtançı satıcını elə həmin gün işdən azad edirlər. Satıcı iş yerindən çıxarkən belə deyir:

- Evin yıxılsın, mərdimazar. Məni böhtana saldın, isti yerimi soyuq elədin.

Ördəkli göl kababxanaya yaxın olmasaydı

Şəmkirdəki Alabaşlı kolxozunun sədri Dostməmməd qaynama suyunun qabağını kəsir və bundan göl yaranır. Gölün ətrafında qarğıdan damlar düzəltdirir. Gölə uçub gələn çöl ördəklərinin yanına ev ördəkləri buraxdırır. Ev ördəkləri ilə çöl ördəkləri qarğı damlara gəlir. İki gündən

bir qarğı damlardan tutub dövlətə əlli, yüz kiloqram quş əti təhvil verirlər.

Bu təşəbbüsü yaymaq üçün Sədnik Paşa «Sovet kəndi» qəzetində «Ördəkli göllər» adlı yazı ilə çıxış edir.

Təşəbbüsə ilk qoşulan Xanlar rayonundakı Aşıqlı kəndinin kolxoz sədri Mobil olur. Sonra Goranboydakı Zeyvə kəndinin kolxoz sədri Pəri bacı səfəli yerdə bir göl düzəltdirir. Göl hər gün ağzınacan dolu olur. Ev ördəyi ilə çöl ördəyini bir-birindən seçmək olmur.

Pəri bacı ördək gölünün yaxınlığında kababxana açır və böyük oğlunu da kababçı qoyur.

Kolxozun böyük toyuq ferması var idi. Pəri bacı bir hiylə işlədərək fermanın toyuqlarını kəsdirir göldən tutulmuş ördək əti kimi dövlətə təhvil verir. Lakin ördəkli gölün ördəkləri gizləncə şişə çəkilir. Hər yerdən buraya ördək əti yeməyə gəlirlər.

Günlərin bir günü Sədnik Paşa Pəri bacıya rast gəlib deyir:

- Əgər ördəkli gölünüzün yaxınlığında kababxana olmasaydı, ördəkli gölünüzün sədəsi çox uzaqlara gedəcəkdə.

Yeddisini o danışdı, birini də mən

Sədnik Paşa əfsanə, dastan sorağı ilə Şamaxının Udulu kəndinə getmişdi. Onu sinədəftər, üzü nurlu bir qadının yanına apardılar. Qadıncdan söz qoparmaq çətin oldu. Sözü Sədnik Paşa özü başladı. Axırda qadın dilləndi:

- Ay bala, dil boğaza qoymursan, qoysana, birini də biz danışaq.

Bu sinədəftər qadın «Arzu-Qəmbər» dastanının Şamaxı variantını söylədi. Sədnik Paşa dastanı «Azərbaycan qadını» jurnalında çap etdirdi. Sən demə, bu qadın məşhur

yazıçı Əzizə Cəfərzadənin anası imiş. Yazıçı jurnalda imzanı və məlumatı oxuyan kimi anasına zəng edir:

- Ay ana, sən «Arzu-Qəmbər» dastanını bilirdinsə, mənə niyə danışmırdın?

Nurani qadın qızına belə cavab verir:

- Ay bala, yeddi nağıl və dastanı o cavan oğlan danışdı, birini də mən danışdım.

Şabaşı cibinə yığır

Pullu-şabaşlı bir toy olur. Sədnik Paşaya yaxın oturan İspi adlı birisi deyir:

- Müəllim, sifariş ver, mən də doyunca oynayım.

Sədnik Paşa onun xahişini yerinə yetirir. İspi oynayır. Əlləri şabaşla dolur. O, iri pulları cibinə yığır, xırda pulları isə çalğıcıların qabağına qoyur. Toylarda qayda belədir: yüzlük, əllilik şabaş verənlər xırda pul verib, iri pullarını geri götürürlər. Adamlar çalğıcıların qabağında iri pul görmürlər. Pul sahibləri soruşurlar:

- A qardaşlar, bizim iri pullar necə oldu?

Sədnik müəllim dillənir:

- Yanımda oturan İspinin cibinə baxın. O, elə bilir ki, iri pulları toyda oynayana verirlər.

Özümə yox, gücümə inanırsan

Sədnik müəllimin atası bir mötəbər məclisdə çıxış edib deyir:

- Mən ölüm hökmü oxunan ayaqda da Sədnikə son söz vermərəm. Ona bir-iki dəqiqəlik çıxış üçün söz verilsə, ölüm hökmünü bir anda ləğv etdirər.

Sədnik Paşa deyir:

- Ata, görünür ki, illərdən bəri çıxardığın nəticə budur ki, Siz mənim gücümə inanırsınız, özümə yox. Mənim həqiqət olduğumu görməkdə çətinlik çəkirsiniz.

Sən gərək diş həkimi olaydın

Sədnik Paşa Pirsultanlı yay vaxtı Ovçu Musanı tapıb, ondan sərgüzəştlər yazmaq istəyir. Ovçu Musanın həyat yoldaşı Sədnik Paşaya deyir:

- Çoxlu toyuq-cücəmiz vardı. Bir tülkü toyuq damına girib yediyini yeyib, yemədiyini də boğub öldürüb. Musa tülküdən intiqam almaq üçün onu tüfənglə vurub öldürmədi, ona diri-diri işgəncələr verəcəyinə and içdi. Tələ qurdu. Nəhayət ki, tülkünü tutdu.

Sədnik Paşa Musaya hiss etdirmədən açıq qapının kənarından baxdı. Gördü ki, Musa tülkünün əl-ayağını bağlayıb, əlini dişləməsin deyər ağzına ağacdən xamut düzəldib, qabağına iri bir güzgü qoyub. Tülkünün gözü güzgüyə baxa-baxa alt və üst dişlərini bir-bir çəkib yerə tulladı. Bütün dişlərini çəkib qurtarandan sonra əl-ayaqlarını açıb buraxdı. Yal-yamaca doğru gedən tülkü 5-6 metrədən bir dayanır və qayıdıb Musaya baxırdı.

Bu mənzərəni seyr edən Sədnik Paşa dostu Ovçu Musaya dedi:

- Qardaş, sən sənətini dəyiş. Səndən ovçu yox, əla diş həkimi olarmış.

Qardaş oğlu, mənə bir tərifi de

Məşhur Qaçaq Qafar Sədnik Paşanın böyük bibisinin əri olub. Gəncliyində gözəl olan bibisi qaçaqlarla atın belində səfəli yerləri gəzib dolaşmışdı.

1933-cü ildə Qaçaq Qafarı öldürürlər. Sədnik Paşanın bibisi qohumlarının köməyi ilə Gəncəyə gəlir. Çarşaba bürünür ki, onu tanımasınlar. Çünki tanışalar, ən yüngül cəzası sürgün olardı.

Bu qadın sonradan vaxtı ilə İrəvanın Kirəc kəndindən gəlmiş tayfanın çobanlıqla məşğul olan bir oğlu ilə tanış olur və onunla evlənir. Bibisi bir gün oğlana deyir:

- Qızılıımız çoxdur heç kimin qoyununu otarmağa getmə. Get, bir yaxşı məhəllə al. Yanında da bir tövlə tikdir. Özün üçün qoyun-quzu saxla.

Qaçaq Qafardan heç bir övladı olmayan bu qadının çobandan bir neçə qızı və oğlu olur.

İllər keçir. Sədnik Paşa özünün bu tərifli bibisini görmək arzusuna düşür. Gedib görür ki, bibisi tövləni süpürür. Üzü-gözü batıbdır.

Arvad gülə-gülə deyir:

- Qardaş oğlu, cavanlıqda aşıqlar-şairlər mənə çox tərif deyib, sən isə mənə indi gördüyün kimi tərif et.

Sədnik Paşa bədahətən deyir:

*Qənirsiz gözəlsən, tapılmaz tayın,
Metra yarım durub kir yanağında.
Çaylar aşıb-daşar, sel təmizləməz,
Bəlkə məskən sala Kür yanağında.
Boz atın belində gəzən, ay bibi,
Çiçəklər bitərdi dür yanağında.*

Papaq qeyrət rəmzidir

Sədnik tanıdığı bir oğlanı gözəl geyim-kecimdə görür.

Soruşur:

- Oğlan, bu paltarları hansı dükandan almısan?
- Müəllim, anam Dübaydan gətirib.
- Anan atana da nəşə alıb gətiribmi?
- Hə. Bir toqqa, bir papaq alıb gətirib.

Sədnik müəllim deyir:

- Toqqa şalvarı möhkəm saxlamaq üçündür, papaq da ki qeyrət rəmzidir.

Dayın çörəkli idi

Bir cavan oğlan Sədnik Paşaya deyir:

- Sədnik müəllim, bizim rayonda işləmişən. Nəslimizlə dostluq əlaqən olub. Mənim atam haqda, dayım haqda nə deyə bilərsən?

Sədnik Paşa deyir:

- Bala, atan haqda elə bir ciddi söz deyə bilmərəm. Ancaq dayım səxavətli, çörəkli adam idi. O kişiyyə nə söz ola bilərdi?

Bir işin qulpundan yapış

Orta yaşlı iki nəfər nərd oynayırdı. Onlardan biri narahat idi. Tez-tez ondan-bundan saati soruşurdu. Qonşu stolda oturan Sədnik Paşa bunu hiss edərək xəbər aldı:

- Qardaş, nə çox narahatsan?
- Arvadım xeyli vaxtdır ki, Dübaydadır. O, bu gün gələcək. Qabağına çıxmalıyam.
- Qardaş, siz özünüz harada işləyirsiniz?
- İş var ki, işləyəm?

- Bəli, var. Fabrik-zavodda. Ayrı-ayrı təsərrüfat sahələrində iş yerləri açılıb. Zəhmət çəkin, bir işin qulpundan yapışın. Qoy, arvadınız qazanc dalınca getməsin. Dincəlsin, ev işləri ilə məşğul olsun.

Kosalar toyu davasız olmur

Sədnik Paşa evə qayıdarkən gördü ki, anası dağdan gəlib. O, anasının gəlişinə çox sevindi. Lakin anası kefsiz idi, özü də ağlamışdı.

Ana ilə bala söhbətləşməyə başladılar:

- Ana, nə üçün ağlamısan?

- Dayından ötrü.

- Dayımı Qarabağ müharibəsinə aparıblar?

- Kaş elə olaydı. Deyərdilər ki, qardaşın Vətən yolunda ölüb. Yoxsa qaça-qaça havayı ölümün dalınca gedib?

- Axı de görüm, nə olub?

- Daha nə olacaqdı? Dayın Qazağın Kosalar kəndinə qohumlarımızın toyuna gedib. İki gündür qayıtmayıb. Oğul, Kosaların toyu qansız-qadasız, ölümsüz olmur.

Üçüncü günü İbrahimxəlil kişi toydan qayıtdı. Sədnik Paşa soruşdu:

- Dayı, toy necə keçdi?

Dayısı cavab verdi:

- Birinci gün çox əla, ikinci gün toy sahibi mikrafonu əlinə alıb camaata müraciət etdi: «A Kosalar camaatı, məndən nə pislik, nə qeyrətsizlik görmüsünüz ki, mənim toyumda dava salmırsınız? Davasız toy yadda qalmaz». Toy sahibinin bu sözlərindən sonra qab-qacaq göydə oynadı. Şərab şüşəsi toy sahibinin başına elə dəydi ki, gözünün üstündən qan axdı. Əlini

qana buladı, barmaqlarını açıb hamıya göstərdi: «Bax, toy belə olar».

Keçən həftə Kosalarda bir toy çəkilib

Dayısı Sədnik Paşaya deyir:

- Toydan sonra Qazağa gəldim. Cavan bir oğlan kaset satılan köşkə yaxınlaşıb davalı bir filmin kasetini istədi. Satıcı bildirdi ki, elə film yoxdur, amma keçən həftə Kosalarda bir toy çəkiblər, yüz dənə davalı filmə dəyər.

- Dayı, Kosaların toyunda çəkilmiş kasetdən birini də sən alıb gətirəydin.

- Yox, bacı oğlu, Kosaların toyunda gərək özün iştirak edəsən, öz gözünlə görəsən, ləzzət çəkəsən. Kosaların toyunun davası başqa bir aləmdir.

Dalımca su atdı

Sədnik Paşanın Kosalarda yaşayan qohumu Yunis müəllim toy edirdi. Evdə məsləhət oldu ki, Sədnik Paşa getsin. Yola düşərkən qaynanası onun arxasınca su atdı və dedi:

- A bala, sağ gedib, salamat qayıdasan.

Qonşular soruşdu:

- A Zümrüd arvad, kürəkənin hara gedir ki, arxasınca su atırsan?

- Qazağın Kosalar kəndinə toya gedir. O kənddə heç bir toy davasız keçmir. Ən ucuz ölüm o kənddə olur.

Bunu eşidən Sədnik Paşa geri dönüb arvadlara dedi:

- Ay bacılar, qaynanam düz demir. O mənim ana nənəmin kəndidir. O kəndin toyunda qonağa toxunulmur. Hələ bu günəcən bir qonağın başı yarılmayıb, burnu qanamayıb.

Neçə ki qara it qapıdadır

Sədnik Paşa əmizadəsinə rast gəldi. Əmizadəsi giley-güzar etdi ki, heç bizə gəlib-getmirsən.

Sədnik Paşa dedi:

- Sənin xəbərin yoxdu, mən yox, heç nəslimizdən bir nəfər də sənin qapını açmır. Qapıya bir qara it bağlamısan. Mən necə gəlirəm, onlar necə gəlsin.

Mərdimazarın tövbəsi olmaz

Hüseynqulu adında bir nəfər oyanandan yatana qədər mərdimazarlıqla məşğul idi. Sədnik Paşa işini-gücünü buraxıb bir neçə gün bu mərdimazarı izləməklə məşğul oldu.

Yetim sahibi bir qadın biçənəyə erkək toğlu hörükləmişdi ki, kökəldib satsın. Hüseynqulu saymazyana gəlib qamçının sapı ilə toğlunun dişlərini qırdı, sonra heyvan sahibini çağıraraq dedi:

- Bala, heyvanınız otlamır. Onu vaxtında kəsin. Məni də bir pay alışma edin.

Bir neçə gündən sonra Hüseynqulu kişi həmin qadının Göyyurd deyilən yerdə inəyini qayadan saldı. Qoruqçu Salman kişini çağıraraq inəyi boğazlatdı. Ot apararaq xizəkçilərdən birini çağıraraq inəyi yükləyib kəndə yola saldı. Kəndin o tayından inək sahibini çağıraraq:

- Ay arvad, inəyin bir təhər ki, bıçağa gəldi. Çağır, qoy, alışma etsinlər, bir pay da mən.

Bir neçə gündən sonra ailənin aman-zaman bir atı vardı. Onu da qova-qova lehməli gölə saldı.

Bütün bunları müşahidə edən Sədnik Paşa gördüklərinin hamısını yerli-yataqlı Hüseynqulu kişiyyə anlatdı. Hüseynqulu kişi dedi:

- Bacı oğlu, mərdimazarlığa bu gündən tövbə edirəm. Sədnik Paşa dedi:
- A kişi, mərdimazarın tövbəsi olmaz.

Elə eləmə ki...

Payıza yaxın camış pambıq qozası yedikdə onun südü əl qalınlıqda qaymaq tutur.

Samux rayonundakı Nəbiağalı sovxozu planı doldurduğu üçün sovxoz direktorunun əli işdən soyumuşdu. Heç kim cəsarət edib pambıq tarlasına camış buraxa bilmirdi. Sovxozun direktoru səhərə yaxın öz camışlarını pambıq tarlasına buraxır. Direktorun camışı yeyib doyur və elə oradaca yatır. Arxadan gələn canavar dişlərini camışın dərisinə batırır və nə qədər çalışırsa, dişlərini çıxara bilmir. Camış canavarı belində tövləyə gətirir.

Bu əhvalatdan hali olan Sədnik Paşa gülə-gülə sovxoz direktoruna deyir:

- Pambıq qozası ilə az oyna. Elə eləmə ki, bu dəfə də camış sənin vəzifəni belində aparsın.

Biz o qonaqdan deyilik

Sədnik Paşa ilə fotomüxbir Ramiz Hacıyev «Qırmızı Samux» sovxozundan qəzetə səhifə hazırlamağa getmişdilər. Nahar fasiləsində pambıq briqadiri onları qonaq apardı. Briqadirin arvadı elə hey deyirdi:

- Evinizdə çörək yeyin gəlin də. Uşaqlarımı yedizdirim? Pambıqımı yığım? Mənim neçə canım var?

Sədnik Paşa dilləndi:

- Heç nə hazırlama, bacı, gedib Kürün üstündə yeyərik.

Arvad acıqlı-acıqlı dedi:

- İndi də bu evi yıxılmışı Kürün üstünəmi çəkəcəksiz? Heç bir qonağın öz hesabına çörək yediyini görməmişəm.

Sədnik Paşa onu sakitləşdirməyə çalışdı:

- Bacı, biz o sən görən qonaqlardan deyilik.

Göy göldə mülkünü uduzمامısan ki

Sədnik Paşa boş vaxtlarında nərd oynamağı sevirdi. Uddu-uduzdu vecinə deyil. Bir müəllim dostu isə uduzan kimi pərt olur, dodaqlarını dişi ilə çeynəyirdi.

Sədnik Paşa hər dəfə onu soyuqqanlıqla yola salırdı.

- Ayə, Göy göldə mülkünü uduzمامısan ki? Sadəcə olaraq idman edirdik.

Birincisinin adını de, dilinə düyün vurduraq

Sədnik Paşanın dayısı oğlu Elzar onun bacısı qızı ilə evlənmişdi. Bir gün o, Sədnik Paşanın yanına gəlib qanıqara halda dedi:

- Dörd yüz dollar qaynanama, yüz-yüz də iki nəfərə borcluyam.

Sədnik müəllim dedi:

- Mən bir nəfər dil-ağız bağlayan cadugər tapacam. Sən altıncı gün qaynananı bizim idarəyə gətir.

Sədnik Paşa bir nəfəri cadugər şəklinə salıb, əlinə bir metr qaytan verdi. Elzarla qaynanası içəri daxil oldu.

Bir az söz-söhbətdən sonra Sədnik Paşa dedi:

- Elzar, daha çox kimə borclusan, adını çək.
- Qaynanama.
- «Cadugər» üst-üstə ipə yeddi düyün vurdu və dedi:
  - Borclu olan bu adamın dilini-ağzını bağlamışam, ömründə səndən pul istəyə bilməz. O birilərinin də hərəsinə bir düyün kifayətdir.
- Vəziyyəti belə görə qaynana dilləndi:
  - Ay qardaş, mənim dilimi-ağzımı bağlatdırdınız?
- Sədnik Paşa dedi:
  - Səni kiritsək, o biriləri ilə bacarmaq asandır.

İyirmi doqquz ilimi niyə kəsirsən

Sədnik Paşa anadan olanda «Quranı» tərcümə etmiş dayısı Abdul Kərim balaca mis kasanın üstünə ərəb əlifbası ilə yazmışdı ki, bu körpə yüz iyirmi doqquz il yaşayacaqdır.

Bir dəfə müəllimlər bir toy məclisində iştirak edirdilər. Bioloq Adil Rüstəmov dedi:

- Bu badələri də Sədnik müəllimin sağlığına içək. Allah ona yüz il ömür versin, istedadlı adamdır.

Sədnik Paşa gülə-gülə dilləndi:

- Adil, dostum ola-ola iyirmi doqquz ilimi niyə kəsirsən?

Mündəricat

S.Pirsultanlı gülüşündən ikinci kitab	3
---	---

Danaların tamaşası

İki barmağımın arasına almışam	7
Rzacan	7
Danaların tamaşası	8
Məşdi gəl ay, Məşdi gəl	9
Nağıl danışanam	9
Ya pulu qurtarıb, ya da dayısı ölüb	10
Cəlal kimdi inək sata	10
Mən maşından buna görə düşdüm	11
Elektrik olmayan yerdə soyuducu işləməz ...	11
Toxumu yerə səpərsən cücərər	12
Bal əhvalatı	12
Saxta akt	14
Qırmızı papaqlılar gündə bu kənddə olardı...	14
Məhəbbətin öz dili var	15
Aşiq Dırdırqulu	15
Paltarın qolunda da cibi varmış	16
Pul gözümün içindədir	17
Vəzifəyə gedim, yoxsa ev alım	19
Sən ki oldun dəyirmançı	20
Küllü kombə	21

Bahasına pul verməmişən ki	22
Diqqətli ol	23
Bizim evimiz kartof anbarı deyil	23
Bostan əhvalatı	24
Qoyunların qulağı birkalanadı	25
Dana əhvalatı	26
Marksı da tanımıram	28
Qoyun necə tapıldı	28
Ölüm kağızı çəkməsinin altındadır	30
Boyunduruğa özün gir	31
Pulunu versəydin aparmazdı	32
Bir ay qabaq yazılmış protokol	33
İnanmıram ikinci şaxta sizdən yan keçsin ...	33
Keçi başı	34
Siz məni dağ-daşla tanış etdiniz	35
Atın ölüm aktı çoxdan yazılıb	37
Tülkü yüz toyuğu birdən apara bilməz	37
İnəklərin arasında çıxdı	38
Bunların fərqi varmı?	39
Həkim sərxoş, kabinet boş	39
Marıxda siz durun	40
O sənin təhsilindir, bu da mənim	41
Atandan xəbərin yoxdur	43
Arada papaq yandı	44

Zəfəranlı plov

Məntəqə Kürün o üzündədi, yoxsa bu üzündə	46
Sən Marksdan da sərrast demisən	46
Dəginən ki inəgin əridir	47
Kişinin bağı çatlamadımı?	48
Bu nöqtələri kim düzüb?	48

Tərifinə nə söz	49
Mənə qələmi olan deməqoq tap gətir	50
Kür-Araz çətin təmizləyər	51
Öküz kimi olacaqsan	51
Zəfəranlı plov	52
Tormozun tutmursa	54
Bir evə iki order	54
Mən şatda ola-ola	55
Su şərəbdən ağırdır	56

Siçovul da bazar qiymətini bilir

Buraya gəlib sizə oxşadım	57
O da ki bizdə	57
Biri də nəyə oxşayır oxşasın	58
Sədnik Paşanın rejissorluğu ilə	58
Kombinat keçisi	59
Hər deyilənə inanma	60
Şapkana təbii bal yax	61
Siçovulda bazar qiymətini bilir	62
Pərdəni bu günə adam boyda siçan salıb	63
Tut ağacını qurudarsan	63
Sahibi yoxdur?	64
Ölləm, ölləm	64
Ya məni, ya da qonşulardan birini	65
Başını qaşımağa adam tapmadım	65
Sağsağankimi çəpərdən-çəpərə hoppanırsan	65

Züyy tutan gədələr

İmtahan obyektiv oldu.....	68
Yurdu gəzən şalvar.....	68
İndi siz o gölün ortasındasınız	69

O birini evdə qoyaydın	70
Üç pilləkəni var	70
Öskürəkli qız	70
Züü tutan gədələr	71
Ona da yazma	72
Qoşa çinar kimi	73
Neçə ki Əli Cəfərli sağdır	74
Ayaqyalın, başı açıq	74
İtlər havayı hürmür	75
Yazıçı olarsan	75
Vaxtiylə sənə yazılan qiymətdən birini yazaq	76
Yarımçıq «yurist»sən	77
Beynimdə quzu mələyir	78
Kaş dünən gələydin	78
Ölüyə salavat çevirərlər	79
Göyçay narı yeyəsi olmadıq	79
Pambıq yığmağa gəlmisən, yoxsa qızlarla «ninini» çalmağa?	80
Ayağı yüngül imiş	81
Oruc qoyuna - quzuya gedir	81
Qulaqlarını yum	82
Allahın evinə içib gəldin	82
Davudu və Altayı görəndə	83

Qəribə məktub

Qəribə məktub	85
İcra hakimiyyətinə niyə gəlmirsən?	86
Məzarları ziyarətə gəlmişəm	86
Aşığı da işdən çıxartdılar	87
Tütün oğrusu	87

Şair, günahımdan keç	88
Vaxsey, haralara gedib çıxmısan	89
Qoşalülə tüfəng	89
Ördəkli göl kababxanaya yaxın olmasaydı ...	90
Yeddisini o danışdı, birini də mən	91
Şabaşı cibinə yığır	92
Özümə yox, gücümə inanırsan	92
Sən gərək diş həkimi olaydın	93
Qardaş oğlu, mənə bir tərif de	93
Papaq qeyrət rəmzidir	94
Dayın çörəkli idi	95
Bir işin qulpundan yapış	95
Kosalar toyu davasız olmur	96
Keçən həftə Kosalarda bir toy çəkilib	96
Dalımca su atdı	97
Neçə ki qara it qapıdadır	97
Mərdimazarın tövbəsi olmaz	98
Elə eləmə ki	99
Biz o qonaqdan deyilik.....	99
Göyöldə mülkünü uduzmamısan ki.....	100
Birincisinin adını de, dilinə düyün vurduraq ...	100
İyirmi doqquz ilimi niyə kəsirsən	101

,

